

2010 års ekonomiska vårproposition

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett övriga utskott tillfälle att yttra sig över förslagen i 2010 års ekonomiska vårproposition och motion Fi15 av Mona Sahlin m.fl. (s, v, mp).

Sammanfattning

I yttrandet tillstyrker utskottet regeringens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken till den del de avser skatteområdet. Utskottet avstyrker motionärernas förslag.

Utskottets ställningstagande innebär bl.a. följande.

- Skatten för pensionärer sänks i ett tredje steg med 5 miljarder kronor den 1 januari 2011.
- De mindre företagens administrativa börda minskas genom slopad revisionsplikt. Åtgärden delfinansieras genom en höjning av fastighetsskatten för vattenkraftverk och en höjning av stämpelskatten vid juridiska personers förvärv av fastigheter och tomträtter.
- Möjligheten till kontantredovisning av mervärdesskatt utvidgas.
- De skattemässiga förutsättningarna för biogas och landansluten el till fartyg i hamn förbättras.
- Ett förslag om att installation av alkoholås inte ska höja en förmånsbils värde kommer att läggas fram i anslutning till budgetpropositionen för 2011.

I en avvikande mening (s, v, mp) avstyrks regeringens förslag och tillstyrks förslagen i motion Fi15 av Mona Sahlin m.fl. (s, v, mp).

Utskottets överväganden

Vårpropositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner regeringens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.

Regeringen anför att Sverige är på väg ur den värsta internationella ekonomiska krisen sedan depressionen på 1930-talet. En djup global lågkonjunktur med fallande produktion, minskad internationell handel och hög arbetslöshet utlöstes av ansvarslös hantering av riskfyllda finansiella affärer och brister i regelverk och tillsyn. De flesta av världens länder påverkades samtidigt och kraftigt. Sverige, som är ett litet och handelsberoende land, drabbades av ett BNP-fall på nära 5 % under 2009.

Regeringen har både före och under krisen satt arbetslinjen och jobben främst. Genom en ansvarsfull finanspolitik och starka offentliga finanser har krisen kunnat mötas med en bred och kraftfull politik för att stabilisera finansmarknaderna, dämpa fallet i produktionen och sysselsättningen samt värna välfärdens kärna. Tack vare Sveriges starka position före krisen har regeringen kunnat föra den mest expansiva politiken inom OECD-området utan att äventyra de offentliga finanserna. Åtskilligt pekar på att Sverige kan komma att klara krisen bättre än många andra länder.

Sammantaget har konjunkturutsikterna förbättrats för Sverige sedan budgetpropositionen för 2010 presenterades. En högre tillväxt väntas föra Sverige gradvis ur krisen. Risken för en mer dämpad utveckling kvarstår dock.

En viktig uppgift för politiken är att vårda återhämtningen, förstärka jobbpolitiken och säkra att flaskhalsar inte hindrar en stark och snabb sysselsättningstillväxt. Arbetslösheten har ökat i krisens spår, och det är centralt i regeringens politik att hindra att den biter sig fast på en hög nivå. Det handlar särskilt om att fånga upp personer som står långt från arbetsmarknaden.

Krisen har slagit hårt, framför allt mot vissa grupper. Det handlar om pensionärer men också om barnfamiljer. Det är viktigt att dessa grupper inte halkar efter.

Det är även viktigt att villkoren för företagande förbättras och att konkurrenskraften och produktiviteten i näringslivet stärks.

En viktig utgångspunkt för politiken är att det offentliga sparandet ska uppvisa överskott på 1 % av BNP i linje med överskottsmålet då ekonomin och resursutnyttjandet normaliserats. Om ekonomin utvecklas svagare än enligt regeringens bedömning, är beredskapen hög att vidta nya kraftfulla åtgärder för att ytterligare stödja återhämtningen.

Regeringen prioriterar nu att minska krisens ofärdseffekter. Hushåll och företag har drabbats hårt. Människor har förlorat jobbet och blivit arbetslösa, andra har fått sänkta inkomster. Regeringen genomför ytterligare satsningar på fler och växande företag och ökad produktivitet.

Regeringen föreslår att *skattesänkningen för pensionärer* förstärks med ytterligare 5 miljarder kronor. Pensionärerna är en av de grupper som påverkats mest av finanskrisen och den efterföljande lågkonjunkturen. Balanseringen av ålderspensionssystemet tillsammans med den svaga utvecklingen av inkomstindex leder till sänkta pensioner under 2010, och under 2011 förväntas inkomstpensionerna sjunka ytterligare. Det kommer att dröja åtminstone till 2013 innan inkomstpensionerna överstiger 2009 års nominella nivå. Det finns därför goda skäl att förstärka pensionärernas ekonomi genom ytterligare en skattesänkning. Därmed ökar de disponibla inkomsterna för de flesta pensionärshushållen. Skattesänkningen utformas så att den inte ska motverka arbetslinjen samtidigt som den största procentuella sänkningen går till de pensionärer som har lägst inkomst. Den träder i kraft den 1 januari 2011.

Revisionsplikten för mindre företag slopas i syfte att minska företagens administrativa börda. Reformen utgör en stor regelförenkling för mindre företag som så långt som möjligt själva ska få avgöra vilka tjänster de behöver för sin organisation och förvaltning. Genom den minskade administrativa bördan frigörs resurser i företagen som kan användas för att utveckla kärnverksamheten. Reformen beräknas medföra offentligfinansiella kostnader om 1,34 miljarder kronor. Skattebortfallet är dock svårbedömt, och uppskattningen är påtagligt osäker. Regeringen kommer därför att följa genomförandet av reformen noga och utvärdera dess effekter. Som en del av en sådan utvärdering kommer regeringen att analysera om fördelarna med att slopa revisionsplikten för ännu fler företag är större än nackdelarna och i det sammanhanget också överväga att ta ytterligare steg. Därutöver avser regeringen att genomföra *en förenkling av momsredovisningen*.

Regeringen avser att finansiera de lägre intäkter som uppstår till följd av förslaget om slopad revisionsplikt genom en *höjning av fastighetsskatten för vattenkraftverk* samt en *höjning av stämpelskatten vid juridiska personers förvärv av fastigheter och tomträtter*. Höjd skatt på vattenkraft är en åtgärd som i första hand bärs av vinsterna hos kraftproducenterna och inte av konsumenterna genom höjda elpriser. Regeringen kommer att noga följa utvecklingen och även fortsättningsvis säkra förutsättningen för småskalig vattenkraftsproduktion.

Regeringen har lagt fram förslag om bättre skattemässiga förutsättningar för *biogas och landansluten el till fartyg i hamn*. Vidare bedömer regeringen att *alkolås* inte bör höja värdet av förmånsbilar. Finansdepartementet kommer att remittera ett förslag om att skattebefria *alkolås* i förmånsbilar, och regeringen avser att återkomma till riksdagen i samband med budgetpropositionen för 2011.

Regeringen anför att Sveriges väg ur krisen handlar om att vårda återhämtningen, förstärka jobbpolitiken och värna de offentliga finanserna. Genom att återvända till överskott i de offentliga finanserna kan Sverige möta nya kriser från en stark position. Genom att fortsätta att stärka arbetslinjen, förbättra villkoren för att anställa, starta och driva företag samt att fortsatt värna välfärden förs Sverige ur krisen samtidigt som villkoren för varaktigt högre tillväxt och sysselsättning förbättras. Genom att stödja dem som särskilt träffats av krisen håller vi ihop Sverige.

De reformer som genomförts under mandatperioden för att få fler i arbete och färre i utanförskap, inklusive de nu aktuella reformerna, bedöms öka antalet arbetade timmar med motsvarande ca 225 000 årsarbetskrafter, varav ca 200 000 utgör en effekt av genomförda strukturreformer. Jobbskatteavdraget bedöms stå för cirka hälften av denna ökning.

Motionen

I motion Fi15 av Mona Sahlin m.fl. (s, v, mp) föreslår motionärerna att riksdagen fattar beslut om de riktlinjer för den ekonomiska politiken, budgetpolitiken och *skattepolitiken* som utvecklas i motionen samt begär att regeringen återkommer med vissa förslag.

Motionärerna anför att skatterna främst ska finansiera vår gemensamma välfärd. Skattesystemet ska vara likformigt, transparent och enkelt. Möjligheterna till skatteplanering ska minimeras. Genom att kraftfullt bekämpa skattefusk stärks välfärden och skapas rättvisa konkurrensvillkor för företagen. Skattesystemet ska vara rättvist och hänsyn måste tas till kvinnors och mäns olika inkomster och ekonomiska villkor i övrigt så att de ekonomiska skillnaderna utjämnas.

Skatt ska betalas efter bärkraft och välfärd fördelas efter behov. Skatternas utformning ska främja hög sysselsättning och ökad hållbar tillväxt. En hög sysselsättning är en förutsättning för att få resurser till den offentligt finansierade generella välfärden. Motionärerna anför att de förändringar som föreslås kommer att göra skattesystemet rättvisare och enklare, och därmed mer effektivt.

Motionärerna anför att skatterna måste medverka till ett bättre klimat för entreprenörskap och att arbetet för att bekämpa regelkrångel måste prioriteras. Småföretagens villkor ska förbättras. Motionärerna vill förbättra kapitalbildningen för små företag, bl.a. genom att ett riskkapitalavdrag införs.

Motionärerna lägger fram flera förslag som rör *jobbskatteavdraget*. Jobbskatteavdraget reduceras med 6,2 miljarder kronor i syfte att finansiera en utjämning av medlemsavgiften till a-kassa. Vidare införs en avtrappning av jobbskatteavdraget vid inkomster över 40 000 kr per månad med 2,5 %. Detta beräknas öka statens inkomster med 2,1 miljarder kronor. Motionärerna föreslår vidare att jobbskatteavdraget reduceras med 1 miljard kronor i syfte att finansiera en motsvarande sänkning av skatten på de

inkomster som inte berättigar till jobbskatteavdrag. En modell som motionärerna överväger är att höja grundavdraget för personer upp till 65 år och anpassa skiktgränsen så att förslaget är neutralt vid uttaget av statlig inkomstskatt. Motionärernas avsikt är att ta fortsatta steg mot en mer likformig beskattning under nästa mandatperiod.

Sammantaget innebär motionärernas förslag att jobbskatteavdraget initialt reduceras med ca 9,3 miljarder kronor.

Motionärerna föreslår att *pensionärernas grundavdrag* ska höjas mer än enligt regeringens förslag. Vid en inkomst på 200 000 kr höjs grundavdraget med ca 10 000 kr enligt regeringens förslag och ca 15 000 kr enligt motionärernas förslag. Förslagen omfattar samma inkomstskikt. Regeringens höjning bedöms kosta 5 miljarder kronor och motionärernas 7,5 miljarder kronor.

Reseavdraget höjs med 75 öre 2011 och 1 kr och 50 öre 2012 som en kompensation för den höjning av skatten på drivmedel som föreslås. Motionärerna anför att systemet med reseavdrag bör reformeras i syfte att gynna kollektiva transporter. En modell kan vara ett färdmedelsneutralt avståndsbaserat reseavdrag.

Motionärerna inför en skattereduktion som sänker *medlemsavgiften till a-kassa* till 80 kr för alla. Åtgärden finansieras genom att jobbskatteavdraget reduceras. Växlingen har av riksdagens utredningstjänst beräknats uppgå till ca 6,2 miljarder kronor. Motionärerna kommer att se över möjligheten att skapa en skattemässig neutralitet mellan medlemsavgifter till arbetsgi- och löntagarorganisationer.

Motionärerna avskaffar avdraget för hushållsnära tjänster, *RUT-avdraget*. För att skapa förutsättningar för branschen att anpassa sin verksamhet föreslås att avskaffandet sker vid halvårsskiftet 2011.

Motionärerna föreslår att *ROT-avdraget* förändras. En extra klimatbonus införs för radhus, villor, ägarlägenheter och bostadsrättsföreningar som genomför energieffektiviseringar. Avdraget begränsas till fastigheter i Sverige. Ett nytt ROT-stöd med klimatprofil införs för flerfamiljshus som totalrenoveras, förutsatt att renoveringen leder till att energianvändningen minskar med minst 30 %. ROT-avdraget tidsbegränsas för att förstärka dess konjunkturstabiliserande effekt, men behålls så länge det behövs för att bekämpa jobbkrisen. Totalt föreslår motionärerna att det avsätts 1,5 miljarder kronor för andra halvåret 2011 och 2,5 miljarder kronor för 2012. Sammantaget bedöms detta skapa omkring 15 000 fler jobb. Motionärernas ROT-stöd ska även omfatta *renovering av skolor*. I denna del avsätts 200 miljoner 2011 och 400 miljoner 2012.

Motionärerna anför att bestämmelserna om uttagsbeskattning utgör ett problem för *vindkooperativen* och föreslår att regeringen tillsätter en utredning med uppgift att lösa vindkooperativens problem. Utredningen kan exempelvis titta på begreppet marknadspris som tillämpas vid uttagsbeskattningen och på avdraget för vindkraftskooperativens utdelning.

Motionärerna kommer att utforma den samlade *beskattningen av fastigheter* på ett sätt som bidrar till att skapa ett bättre fördelningspolitiskt skattesystem. Villor med ett marknadsvärde över ca 6 miljoner (dvs. ett taxeringsvärde om 4,5 miljoner eller mer) kommer att få höjd skatt. Samtidigt utvidgas den nuvarande begränsningsregeln så att fler med små inkomster får sänkt fastighetsskatt. Fastighetsskatten för hyresfastigheter och bostadsrättsföreningar sänks. Neutraliteten mellan olika boendeformer utreds under 2011 och åtgärder vidtas. Skatteräntan på uppskov och begränsningen av möjligheten till uppskov tas successivt bort, givet att det statsfinansiella läget så tillåter och att det finansieras på ett fördelningspolitiskt acceptabelt sätt. Härigenom ökar rörligheten på bostadsmarknaden. I ett första steg tas skatteräntan bort på uppskov upp till 200 000 kr. En utredning tillsätts som ser över systemet med uppskov och hur det kan säkerställas att uppskoven betalas in. Motionärerna föreslår att Boverkets förslag om att fastighetsavgift ska tas ut per *studentkorridor* i stället för per rum ska genomföras.

Motionärerna avser att utreda hur *skatten på förmögna* kan öka. De anför att det inte är realistiskt att återinföra förmögenhetsskatten i sin tidigare form men att det finns ett behov av att de med stora förmögenheter ska bidra mer. Utgångspunkten för utredningen är att de skattehöjningar som genomförs ska ha begränsade samhällsekonomiskt negativa effekter, ha en likadan eller en bättre fördelningspolitisk profil, samt ge omkring 4 miljarder kronor i intäkter, vilket är hälften av vad förmögenhetsskatten skulle ha inbringat.

Koldioxidskatten höjs med 10 öre per kg koldioxid 2011 och med ytterligare 7 öre per kg koldioxid 2012. Detta motsvarar 29 öre respektive 20 öre i bensinpris i konsumentledet. Motionärerna bedömer att koldioxidskatten, utöver den befintliga indexeringen, endast ska höjas i två steg under mandatperioden, 2011 och 2012. Därefter kommer effekten av skatten att utvärderas och en samlad bedömning att göras av om det krävs ytterligare investeringar eller förändringar av de ekonomiska styrmedlen för att klimatmålen ska kunna nås. Indexeringen av koldioxidskatten ska ses över för att kunna justeras efter 2014.

En *kilometerskatt* på tunga lastbilstransporter införs 2013 och ska användas för att finansiera investeringar i infrastruktur. Hänsyn ska tas till skogsindustrin som saknar alternativ till transport på väg. En möjlig lösning för detta är att geografiskt differentiera skatten. Skatten ska ligga på den nivå Sika och Klimatberedningen föreslagit, dvs. 1 kr per kilometer i 2001 års prisläge. Detta ger en inkomst på ca 4 miljarder kronor.

Motionärerna anför att *beskattningen av fordon* behöver utformas på ett sätt som har större miljöstyrande effekt. Fordon med låga utsläpp ska gynnas och bilar med höga utsläpp ska betala mer. En modell som bör prövas är en nybilsskatt/bonus, som gynnar miljöfordon och beskattar fordon med större påverkan på miljön hårdare. Under mandatperioden kommer koldioxidrelateringen av fordonsbeskattningen att skärpas. Vidare utreds hur

förmånsbeskattningen kan reformeras så att inköp av fordon med låga utsläpp gynnas bättre än i dag. För att dämpa effekten av den höjda koldioxidskatten på kollektivtrafiken ska fordonsbeskattningen på bussar sänkas med 100 miljoner kronor.

Motionärerna höjer *skatterna på alkohol och tobak* med totalt 2 miljarder kronor. Effekten är att en flaska vin som i dag kostar 70 kr ökar i pris med 2:50 kr och en flaska sprit ökar med ca 24 kr. Ett paket cigaretter ökar i pris med 2 kr och en dosa snus ökar med 2:40 kr.

Motionärerna föreslår att skatten på *handelsgödsel* återinförs och tillförs jordbruksnäringen.

Fastighetsskatten på vattenkraft höjs med 700 miljoner kronor mer än i regeringens förslag för 2011. *Skatten på termisk effekt i kärnkraftverk* höjs från ca 13 000 kr per MW och månad till ca 18 000 kr per MW och månad. Detta ger en inkomst på 1,3 miljarder kronor. Totalt ger dessa förslag ca 2 miljarder kronor. Motionärerna kommer att säkerställa att den elintensiva industrin inte påverkas negativt av dessa förändringar och anför att de intäkter som dessa förändringar ger är viktiga delar i finansieringen av de investeringar som görs för att skynda på utvecklingen till ett hållbart samhälle. Bland annat finansieras större delen av sen satsning som görs på att rusta upp och klimatrenovera miljonprogramsområdena.

En skatt införs på *fluorerade kolväten* i stora kyl-, frys- och luftkonditioneringsanläggningar.

Miljöskatten på avfallsförbränning återinförs från 2012 och en grundlig analys av mål- och medelseffektivitet för avfallspolitiken genomförs.

Motionärerna höjer *stämpelskatten för juridiska personer* vid förvärv av fastigheter med 1 miljard i stället för 500 miljoner kronor enligt regeringens aviserade förslag.

Trängselskatten i Stockholm utvidgas till Essingeleden från slutet av 2011 för att bidra till finansieringen av en rödgrön Stockholmssatsning och för att effektivisera utnyttjandet av denna vägsträcka. En sådan utvidgning bedöms ge ett årligt överskott om runt 250 miljoner kronor.

Motionärerna lägger fram ett *program för att bekämpa skattefusk*. Det handlar om ökat internationellt samarbete i syfte att bekämpa skatteparadis, skatteflykt och penningtvätt, en förändrad sekretesslag, en ökad kontroll över växlings- och factoringbolag och en översyn av reglerna för F-skattsedel. Det ska vidare utredas om penningtvätt ska betraktas som ett separat brott. Skatteverket ska få bättre möjligheter att kontrollera skattebrott. Fler branscher ska omfattas av kraven på personalliggare, och Skatteverket ska ha möjlighet att genomföra oannonserade kontroller. I taxibranschen ska det införas krav på redovisningscentraler och arbetsgivaren ska gå över till individuell skatteinbetalning, så att det blir lättare för Skatteverket att upptäcka när det betalas in för lite i skatt. Därutöver genomförs en översyn av möjligheterna att införa ett entreprenadavdrag och att göra det lättare att utbyta information om brottsmisstänkta. Motionärerna tillför Skatteverket 50 miljoner kronor för att bekämpa skattefusk.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser i likhet med regeringen att det är viktigt att skattepolitiken bidrar till att få fler i arbete. Fler människor i arbete är en förutsättning för fortsatta sunda offentliga finanser och en stark svensk ekonomi med en välfärd som håller hög kvalitet. Genom en ansvarsfull finanspolitik och starka offentliga finanser har den globala finansiella krisen kunnat mötas med en bred och kraftfull politik. Den har stabiliserat finansmarknaderna, dämpat fallet i produktionen och sysselsättningen samt värnat välfärdens kärna. Tack vare Sveriges starka position före krisen har regeringen kunnat föra den mest expansiva politiken inom OECD-området utan att äventyra de offentliga finanserna. Sverige har enligt flera oberoende studier klarat krisen bättre än det stora flertalet andra länder.

Utskottet vill framhålla de riktlinjer för skattepolitiken som riksdagen har antagit (prop. 2007/08:100 avsnitt 5.3, bet. 2007/08:FiU20). Enligt fem hållpunkter ska skattereglerna utformas så att de bidrar till goda förutsättningar för varaktigt hög sysselsättning och till goda villkor för företagande och investeringar. Därigenom säkerställs att målen om en generell och rättvist fördelad välfärd uppnås. Skattereglerna ska vidare utgöra effektiva ekonomiska styrmedel på t.ex. miljöområdet och till förmån för folkhälsan samt främja ett legitimt och rättvist skattesystem. Genom goda villkor för företagande i Sverige ska investeringar uppmuntras och även utländska företag attraheras att lokalisera verksamhet. Goda villkor ska också gälla för svenska företags investeringar i utlandet.

Riktlinjerna innebär också att skattepolitiken ska utformas så att fem allmänna krav som ställs på de svenska skattereglerna i en globaliserad värld tillgodoses. Dessa krav innebär bl.a. att skattereglerna ska utformas så att de kan finansiera offentliga utgifter på ett hållbart sätt. Vidare ska de vara generella. Existerande särregler (skatteutgifter) ska löpande prövas för att förenkla systemet. Reglerna ska även skapa finansiellt utrymme för att sänka strategiska skattesatser. De ska vara hållbara och kunna försvaras i ett EU-rättsligt perspektiv. Vidare ska beskattning ske i nära anslutning till inkomsttillfället. På inkomstskatteområdet bör på sikt olika inslag av s.k. uppskjuten beskattning undvikas. Arbetet med att förenkla skattereglerna (minskad administrativ börda) ska drivas vidare.

Med utgångspunkt från de av riksdagen fastlagda riktlinjerna för skattepolitiken har villkoren för att starta, driva och utveckla företag stärkts under mandatperioden genom åtgärder på flera olika politikområden. På skatteområdet har genomförts flera skattesänkningar för företag samtidigt som lagändringar vidtagits i syfte att stoppa viss avancerad skatteplanering. Skattelättnaderna innebär bl.a. att bolagsskatten, liksom expansionsfondsskatten för småföretagen, har sänkts från 28 % till 26,3 %. Dessa skattesänkningar hade sin bakgrund i önskemål att förbättra villkoren för lokalisering av företag till Sverige, för investeringar i Sverige och för redovisning av inkomster i Sverige och därmed att förstärka den svenska skattebasen. En mycket betydelsefull åtgärd för att främja tillgången på

kapital – inte minst för de mindre företagen – är beslutet efter regeringskiftet att slopa förmögenhetsskatten. Därmed försvann samtidigt en skatt som till följd av oenhetliga värderingsregler och många undantag även skapade kryphål som uppmuntrade till skatteplanering och orationella transaktioner. Skatten utvecklades till sist därigenom till att för många närmast bli frivillig samtidigt som den genom sitt sätt att verka skadade samhälls-ekonomin.

En rad förbättringar i 3:12-reglerna för fåmansföretag har genomförts på senare år. Sänkta socialavgifter, förbättrade avskrivningsregler och förenklade redovisningsregler på momsområdet för små företag är andra reformer. Förutsättningarna för att driva inte minst riskkapitalverksamhet med hjälp av handelsbolag har förbättrats genom att handelsbolagen nyligen införlivades i systemet med skattefrihet för kapitalvinst och utdelning på näringsbetingade andelar. Detta har samtidigt inneburit att skatteplanering motverkas, vilket förbättrar konkurrenssituationen för företag som inte ägnar sig åt avancerad skatteplanering. Genom förslag utanför skatteområdet har förbättringar genomförts för att öka tryggheten för företagare och att göra det mindre riskfyllt att starta nya företag.

Viktigt för företagandet är också den sänkning av skatteuttaget på löneinkomster och inkomst av enskild näringsverksamhet för framför allt låg- och medelinkomsttagare, dvs. jobbskatteavdraget, som har genomförts i fyra steg fr.o.m. den 1 januari 2007. Jobbskatteavdraget bidrar tillsammans med andra åtgärder till att göra det mer lönsamt att jobba, att stanna kvar i arbetslivet efter uppnådd pensionsålder och göra det billigare för företagen att anställa. Den sänkta arbetsgivaravgiften, och då inte minst den kraftigt sänkta för ungdomar, bidrar till att fler kommer i arbete.

De förändringar av skattereglerna för företagande som genomförts under den innevarande mandatperioden bör ses som en viktig inledning på ett målmedvetet förändringsarbete för att ge människor goda förutsättningar att starta och utveckla företag som kan bidra till en varaktigt hög sysselsättning i landet. Grundläggande är här enligt utskottets mening att med olika åtgärder främja tillgången på kapital i tidiga investeringsskedan. Det är därför angeläget att pröva vilka skatteincitament som kan vara verkningsfulla för att stärka tillgången på riskvilligt kapital. Regeringen har bl.a. i de budgetpropositioner som den har lämnat under valperioden redovisat inriktningen av det utrednings- och beredningsarbete som bedrivs i syfte att förbättra företagsklimatet och underlätta en hög investeringsnivå och en snabb produktivitetsutveckling. En företagsskatteutredning ska fortsätta med att undersöka olika möjligheter att stimulera tillgången på riskkapital i bolagssektorn och därmed även göra villkoren mera lika för investeringar som finansieras med eget kapital respektive lånat kapital.

I arbetet med att utforma politiken för den kommande mandatperioden ska arbetslinjen fortsatt stå i fokus. Inriktningen är full sysselsättning och fortsatt minskat utanförskap. Alla som kan ska ges chansen att delta i arbetslivet. Så kan klyftorna minskas och välfärden finansieras. Förutsättningarna för produktion och jobb ska förbättras i hela Sverige.

Den avgörande frågan för svensk ekonomi är när i återhämtningen jobben kommer och hur länge arbetslösheten kan minska under de kommande åren utan att flaskhalsar uppstår som dämpar sysselsättningsökningen. Det är för de närmaste åren avgörande att återhämtningen får genomslag på sysselsättningen i näringslivet. Ur det perspektivet är företagsklimatet och företagets vilja att anställa centrala. Sverige ska ha en väl fungerande infrastruktur som stärker näringslivet, ökar rörligheten på arbetsmarknaden och höjer välfärden.

Sverige står inför en rad långsiktiga utmaningar. En i grunden positiv demografisk utveckling med en ökad medellivslängd leder samtidigt till en ökad försörjningsbörda för den arbetande delen av befolkningen. Globaliseringen ställer krav på Sveriges konkurrenskraft. Dessa två utmaningar understryker vikten av att fortsätta stärka Sveriges förutsättningar för fler i arbete, ökad konkurrenskraft, god tillväxt och överskott i de offentliga finanserna.

Klimatfrågan är den största miljöutmaning som världen står inför under överskådlig tid. De internationella klimatförhandlingarna fortsätter, och regeringen intar fortsatt en pådrivande roll för att uppnå en global och heltäckande klimatregim som innebär höjda ambitioner jämfört med i dag, konkreta åtaganden för alla stora utsläppsländer samt åtgärder för att skydda de fattigaste från klimatförändringarnas negativa effekter. För att klara den utmaning som en höjd ambition i klimatpolitiken utgör, krävs en politik inriktad på ökad användning av ekonomiska styrmedel och omställning till mer klimatvänlig produktion och konsumtion, där utgångspunkten är att den som förorenar också ska betala. I en kostnadseffektiv miljöstyrning bör skatterna utformas på ett sätt som ger en hög välfärd samtidigt som miljön förbättras.

Grunden för en rättvis fördelning av de ekonomiska resurserna är högre sysselsättning och minskat utanförskap. Genom en effektiv fördelningspolitik med väl utformade skatter och transfereringar samt offentligt finansierade tjänster med god tillgänglighet och hög kvalitet ska välfärden komma alla till del.

Utskottet ställer sig bakom den inriktning som regeringen förordar.

I det följande går utskottet närmare in på skatteförslagen i de båda alternativen.

Jobbskatteavdraget

I motion Fi15 av Mona Sahlin m.fl. (s, v, mp) föreslås att jobbskatteavdraget för den som inte fyllt 65 år ska reduceras med 9,3 miljarder kronor. Avdraget reduceras med 6,2 miljarder kronor i syfte att finansiera en sänk-

ning av medlemsavgiften till a-kassa till 80 kr per månad. Vidare genomförs en avtrappning med 2,5 % vid inkomster över 40 000 kr per månad, så att avdraget upphör vid en inkomst på ca 103 000 kr per månad. Avtrappningen ökar statens inkomst med 2,1 miljarder kronor. Slutligen reduceras jobbskatteavdraget med 1 miljard kronor i syfte att finansiera en höjning av grundavdraget.

Motionärerna aviserar fortsatta förslag kommande mandatperiod enligt denna modell med tydligt syfte att successivt avskaffa jobbskatteavdraget och uppnå mer likvärdig beskattning. Det kan då enligt utskottets mening bli fråga om betydande skattehöjningar på arbete i vanliga inkomstlägen. I kombination med motionärernas förslag om höjda ersättningar i arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen kommer detta att därutöver försvaga drivkrafterna för många att ta sig ur ett utanförskap. I motionen anges inte om det förhöjda jobbskatteavdraget för pensionärer på sikt ska få finnas kvar.

Jobbskatteavdraget är en central del i regeringens ekonomiska politik för att varaktigt öka sysselsättningen. Avdraget gör det mer lönsamt att arbeta, vilket leder till att fler människor ingår i arbetskraften. Genom sänkta marginalskatter för låg- och medelinkomsttagare bidrar avdraget också till ett ökat arbetsutbud för dem som redan har ett arbete. Jobbskatteavdraget gör det även mer attraktivt att starta och bedriva aktiv näringsverksamhet. Såväl svenska som internationella erfarenheter visar att en politik som gör det mer lönsamt att arbeta eller att bedriva aktiv näringsverksamhet är avgörande för en varaktigt ökad sysselsättning och minskad frånvaro på arbetsmarknaden. Det förhöjda jobbskatteavdraget för pensionärer bidrar till att allt fler är i arbete även efter fyllda 65 år. En lägre skatt på arbetsinkomster ökar också individernas självbestämmande över den egna inkomsten och gör att fler kan försörja sig på sin lön.

Under 2009 har den finansiella krisen på allvar slagit igenom på arbetslösheten, vilket riskerar att göra det ännu svårare för dem som redan står utanför arbetsmarknaden att komma tillbaka. Den förstärkning av jobbskatteavdraget med 10 miljarder kronor som genomförts den 1 januari 2010 är särskilt viktig i nuvarande konjunkturläge. Förstärkningen ökar de disponibla inkomsterna i hushåll där minst en person förvärvsarbetar, vilket leder till att konsumtionen stimuleras. Därmed dämpas sysselsättningsfallet på kort sikt. En effekt av jobbskatteavdraget är också att fler blir kvar på arbetsmarknaden under lågkonjunkturen. Det i sin tur främjar en stark sysselsättningsökning i nästa konjunkturuppgång och förbättrar förutsättningarna för en god rörlighet på arbetsmarknaden. Ett förstärkt jobbskatteavdrag minskar därmed risken för att arbetslösheten biter sig fast på en hög nivå.

Fler i arbete är en förutsättning för att säkra välfärden för en befolkning med allt fler äldre. Med fler människor i arbete skapas således förutsättningar för att finansieringen av välfärden säkras långsiktigt. Fler i arbete är av stor betydelse för att kunna erbjuda en god ekonomisk situation för bl.a. sjukskrivna, arbetslösa och pensionärer.

Utskottet vill i sammanhanget framhålla att det vid en jämförelse mellan en förvärvsarbetande och t.ex. en pensionär med samma bruttoinkomst många gånger krävs ett jobbskatteavdrag för att nettoinkomsten ska bli likvärdig. Anledningen är att det stora flertalet förvärvsarbetande regelmässigt har resekostnader som faller under avdragsgränsen och andra kostnader för inkomstens förvärvande. Därutöver tillkommer som regel en a-kasseavgift och ofta en avgift till en fackförening.

Motionärernas förslag innebär att skatten på förvärvsarbete skärps på nästan alla inkomstnivåer. Jobbskatteavdraget har utformats på ett sätt som ger låg- och medelinkomsttagarna en kraftig sänkning av marginals-katten för att på det sättet undanröja de marginaleffekter som annars uppkommer vid övergång till arbete eller en ökning av antalet arbetade timmar. Motionärernas förslag om en reducering av jobbskatteavdraget innebär att marginals-katten på arbete åter höjs för dessa grupper, och målet tycks vara att marginals-katten på arbete ska återgå till de nivåer som gällde före jobbskatteavdraget och då gav upphov till helt orimliga marginaleffekter.

När det gäller de högre inkomstnivåerna ger jobbskatteavdraget inte någon sänkning av marginals-katten eftersom det helt är inriktat på att sänka marginals-katten för låg- och medelinkomsttagare. Beskattningen i dessa skikt ligger således kvar på de nivåer som tillämpas sedan skattereformen och innebär ett uttag på 20 respektive 25 procentenheter utöver kommunalskatten. Motionärernas förslag om en avtrappning av jobbskatteavdraget ändrar detta förhållande och höjer för första gången sedan skattereformen de högsta skattenivåerna ytterligare. I det inkomstskikt som omfattas av motionärernas förslag om en avtrappning stiger skatten med ca 2,5 procentenheter. I ett läge där Sverige redan har världens högsta marginals-katter, sedan Danmark sänkt sina, vill motionärerna ytterligare höja denna skadliga straffskatt på utbildning och ansvar.

Utskottet anser att det är viktigt att skattepolitiken fortsätter att bidra till en varaktig ökning av antalet arbetade timmar så att Sverige kan klara nya kriser med fortsatt sunda offentliga finanser och en bibehållen välfärd som håller hög kvalitet och är tillgänglig för alla. Den ekonomiska utmaning som följer av en åldrande befolkning måste efter hand mötas med ett ökat arbetskraftsutbud, en ökad sysselsättning och ett ökat antal arbetade timmar. Utskottet avstyrker sålunda motionens inriktning att avskaffa jobbskatteavdraget och därvid även de initiala förslagen om en reducering av jobbskatteavdraget och om en avtrappning som höjer de högsta skattenivåerna på förvärvsinkomster ytterligare.

Ytterligare skattesänkning för pensionärer

Pensionärernas förhöjda grundavdrag infördes den 1 januari 2009 och förstärktes den 1 januari 2010. Inkomståret 2010 uppgår detta grundavdrag till 39 600 kr upp till en taxerad förvärvsinkomst på ca 165 400 kr. För inkomster mellan ca 165 400 och 388 300 kr reduceras grundavdraget med 95 kr per 1 000 kr i taxerad förvärvsinkomst. För inkomster över ca 388 300 kr uppgår det förhöjda grundavdraget till 18 400 kr och överstiger således det grundavdrag som gäller för den som inte fyllt 65 år (prop. 2008/09:38, bet. 2008/09:SkU13, prop. 2009/10:29, bet. 2009/10:SkU24).

Regeringen föreslår att skatten för pensionärer sänks med ytterligare 5 miljarder kronor. Förslaget innebär att det förhöjda grundavdraget stiger med inkomsten upp till ca 210 000 kr, där det når en nivå på nästan 50 000 kr. Härefter sker en avtrappning som innebär att skattesänkningens storlek är i stort sett oförändrad. Avsikten är att skattesänkningen ska träda i kraft den 1 januari 2011.

I motion Fi15 av Mona Sahlin m.fl. (s, v, mp) föreslås att pensionärernas grundavdrag höjs med ytterligare 2,5 miljarder kronor. Förslaget innebär att det förhöjda grundavdragets högsta nivå ökar med ytterligare ca 5 000 kr.

Utskottet anser i likhet med regeringen att det finns skäl att prioritera de grupper som drabbats särskilt hårt av krisen.

En av de grupper som påverkats mest av finanskrisen och den efterföljande lågkonjunkturen är pensionärerna. Balanseringen av ålderspensionssystemet tillsammans med den svaga utvecklingen av inkomstindex leder till sänkta pensioner under 2010. Under 2011 förväntas pensionerna sjunka ytterligare. Sänkningen är betydande, och det kommer att dröja åtminstone till 2013 innan inkomstpensionerna överstiger 2009 års nominella nivå.

Skatten för personer som vid beskattningsårets ingång fyllt 65 år har sänkts två år i rad. År 2009 infördes ett förhöjt grundavdrag för denna grupp och 2010 förstärktes grundavdraget. För att minska krisens efterverkningar och förbättra välfärden för pensionärerna anser utskottet att det finns skäl att bygga vidare på dessa åtgärder genom en ytterligare skattesänkning. En utgångspunkt för den kommande skattesänkningen bör vara att arbetslinjen stöds. Eftersom garantipensionen beräknas stiga och inkomstpensionen sjunka 2011 bör skattesänkningen utformas så att den stiger med inkomsten. Vidare leder en sådan skattesänkning till att incitamenten för arbete under de aktiva åren förstärks. Utskottet har ingen invändning mot regeringens förslag och tillstyrker att det genomförs. Motionsförslaget avstyrks inte minst mot bakgrund av att det är viktigt att se till helheten i motionärernas förslag och hur de sammanvägt påverkar pensionärernas beskattningssituation. Höjda drivmedelsskatter, delvis återinförd fastighets-skatt och en förmögenhetsskatt som kan komma att utformas som en extra fastighetsskatt på nedamorterade fastigheter skulle vara påtagligt negativt för flertalet pensionärer.

Reseavdraget

Avdrag kan under vissa förutsättningar göras för kostnader för arbetsresor med egen bil till den del kostnaderna överstiger 9 000 kr. I ett sådant fall får för närvarande avdrag göras med 18 kr och 50 öre per mil. Samma schablonmässigt beräknade belopp gäller vid avdrag för kostnader för resor med egen bil i tjänsten eller i näringsverksamhet. Beloppet avser att täcka de milbundna kostnaderna. I de fall en förmånsbil (egen eller lånad) använts för resor i tjänsten eller för resor mellan bostaden och arbetsplatsen kan avdrag medges med 6 kr och 50 öre per mil för kostnaden för dieselolja och med 9 kr och 50 öre per mil för kostnaden för andra drivmedel (bensin och biobaserade bränslen).

I motion Fi15 av Mona Sahlin m.fl. (s, v, mp) föreslår motionärerna att reseavdraget höjs med 75 öre 2011 och 1 kr och 50 öre 2012. Syftet är att kompensera för den höjning av skatten på bensin och diesel som motionärerna föreslår. Motionärerna anför vidare att systemet med reseavdrag bör reformeras i syfte att gynna kollektiva transporter och framhåller att en modell kan vara ett färdmedelsneutralt avståndsbaserat reseavdrag.

Utskottet har vid flera tidigare tillfällen avstyrkt yrkanden om ett avståndsbaserat färdmedelsneutralt reseavdrag. En sådan ändring av avdragsreglerna skulle leda till betydande avgränsningsproblem och sannolikt försvåra rörligheten på arbetsmarknaden. Det skulle också leda till en betydande överkompensation för dem som reser långa sträckor till arbetsplatsen med allmänna kommunikationer och försämra möjligheten att bo och arbeta i glesbygd där kollektivtrafikalternativ saknas eller är begränsade. Utskottet är således inte berett att ställa sig bakom motionärernas förslag om ett avståndsbaserat reseavdrag.

Eftersom utskottet avstyrker den höjning av skatten på bensin och diesel som motionärerna föreslår, finns det inte skäl att tillstyrka förslaget om en höjning av reseavdraget.

Medlemsavgift till a-kassa och fackförening

Skattereduktionen för fackföreningsavgift och skattereduktionen för avgift till arbetslöshetskassa infördes den 1 januari 2002. Skattereduktionen för fackföreningsavgift uppgick till 25 % av medlemsavgiften. Skattereduktionen för avgift till arbetslöshetskassa uppgick till 40 % av den avgift som betalats under året. Skattereduktionerna för fackföreningsavgift och avgift till arbetslöshetskassa avskaffades fr.o.m. den 1 januari 2007.

I motion Fi15 av Mona Sahlin m.fl. (s, v, mp) föreslås en skattereduktion som sänker medlemsavgiften till a-kassa till 80 kr för alla. Åtgärden finansieras genom att jobbskatteavdraget reduceras med 6,2 miljarder kronor. Motionärerna kommer vidare att se över möjligheten att skapa en skattemässig neutralitet mellan medlemsavgifter till arbetsgivar- och löntagarorganisationer.

Inom arbetslöshetsförsäkringen gäller precis som i de flesta andra försäkringar att risken återspeglas i kostnaden för försäkringen. Avgiften i arbetslöshetskassor med hög arbetslöshet är således högre eftersom arbetslöshetsrisken är större i dessa kassor.

Utskottet har i det föregående understrukit vikten av att jobbskatteavdraget bibehålls och avstyrkt att detta reduceras. Borttagandet av de skattereduktioner som motionen nu vill återinföra skedde just i samband med det första jobbskatteavdraget som delvis var ett generellt förvärsavdrag. Det framstår dessutom som särskilt olämpligt att skattereglerna används för att eliminera den differentiering av kostnaden för arbetslöshetsförsäkringen som ligger i avgiftsnivåerna. Om en sådan effekt skulle framstå som önskvärd bör denna i vart fall inte åstadkommas via skattereglerna.

När det gäller frågan en eventuell skattereduktion för fackföreningsavgift anser utskottet att staten bör förhålla sig neutral och inte gynna någondera av arbetsmarknadens parter. Även om utskottet ser en hög organisationsgrad som viktig i den svenska modellen finns det enligt utskottets mening därför inte anledning att överväga ett återinförande av skattereduktioner för fackföreningsavgifter.

Med det anförda avstyrker utskottet de aktuella förslagen.

Husarbete

Skattereduktionen för husarbete uppgår till 50 % av arbetskostnaden, dock högst 50 000 kr per person och år.

Skattereduktion kan medges för hushållsarbete (RUT-avdrag). Det hushållsarbete som omfattas kan avse städarbete, vård av kläder, matlagning, omsorg och tillsyn som en fysisk person behöver samt barnpassning inklusive hämtning och lämning av barn till och från förskola m.m. Även snöskotning och skötsel av tomt eller trädgård i form av häck- och gräsklippning, krattning och ogräsrensning kan omfattas.

Skattereduktion kan vidare medges för ROT-arbete, dvs. reparation, underhåll samt om- och tillbyggnad av vissa bostäder.

Sedan den 1 juli 2009 får köparen skattereduktionen som en rabatt vid inköpet. Säljaren kvitterar sedan ut den lämnade rabatten hos Skatteverket (fakturamodellen).

Skattereduktionen för husarbete är ett viktigt verktyg för att bekämpa det för samhället skadliga svartarbetet samt för att minska skattekilarna för privatpersoners köp av berörda tjänster.

I motion Fi15 av Mona Sahlin m.fl. (s, v, mp) avskaffas *RUT-avdraget* vid halvårsskiftet 2011.

Vidare föreslås omfattande förändringar i *skattereduktionen för ROT-arbete*. En extra klimatbonus införs för radhus, villor, ägarlägenheter och bostadsrättsföreningar som genomför energieffektiviseringar. Avdraget begränsas till fastigheter i Sverige. Ett nytt ROT-stöd med klimatprofil införs för flerfamiljshus som totalrenoveras, förutsatt att renoveringen leder till att energianvändningen minskar med minst 30 %. ROT-avdraget

tidsbegränsas för att förstärka dess konjunkturstabiliserande effekt, men behålls så länge det behövs för att bekämpa jobbkrisen. Totalt föreslår motionärerna att det avsätts 1,5 miljarder kronor för andra halvåret 2011 och 2,5 miljarder kronor för 2012. Sammantaget bedöms detta skapa omkring 15 000 fler jobb. Motionärernas ROT-stöd ska även omfatta *renovering av skolor*. I denna del avsätts 200 miljoner 2011 och 400 miljoner 2012.

Utskottet vill framhålla att de relativt sett höga skatterna på arbete i Sverige tidigare medförde att det ekonomiska utrymmet för hushållen att köpa tjänster, såsom städning, barnpassning och trädgårdsskötsel liksom hantverkstjänster för ROT-arbeten, var litet och att detta har lett till att en stor del av hushållsarbetet utförts av hushållen själva eller genom köp på den svarta marknaden. De negativa effekterna av skatteundandraganden är många. Förutom att skattebördan vältras över på andra skattskyldiga medför fusket att konkurrensen snedvrids och att seriösa näringsidkare riskerar att slås ut av skattefusande konkurrenter. Ytterligare effekter vid utnyttjande av svart arbetskraft är bl.a. att sjukpenning och andra ersättningar inte kan beräknas utifrån lönen. Om vissa skattskyldiga kan skjuta över sin del av skatte- och avgiftsbördan på andra, rubbas dessutom respekten för den demokratiska beslutsordningen. En utgångspunkt vid utformningen av skattereduktionen har därför varit att den ska ges för tjänster som hushållen ofta av ekonomiska skäl köper svart eller utför själva. Den reducerade skatten på hushållsarbete har successivt påtagligt ökat arbetsutbudet och gjort det lättare för den vita marknaden för hushållsarbete att konkurrera med den svarta marknaden. Grupper med en svag ställning på arbetsmarknaden kan få vita arbeten med allt vad det innebär i form av pensionsrätt, sjukpenning etc. Det handlar enligt utskottets mening om en långsiktig och strukturell åtgärd som är nödvändig om man, som utskottet, ser allvarligt på svartarbete och dess följder i form av otrygga jobb, brister i försäkringsskydd, obefintligt konsumentskydd etc. Utvidningen till ROT-arbete har förstärkt effekten ytterligare, och övergången till den s.k. fakturametoden har medfört att Skatteverkets möjligheter till tidiga kontakter med de berörda företagarna för information och kontroll har ökat kraftigt. Dessutom innebär fakturamodellen att grupper med begränsad likviditet ändå kan nyttja tjänsterna i och med att skattereduktionen blir snabbt tillgänglig. Även detta bidrar till fler vita jobb i de berörda branscherna.

Utskottet har vid upprepade tillfällen sedan hösten 2006 avstyrkt motioner om att systemet med skattereduktion för hushållsarbete ska avskaffas. Utskottet vidhåller att möjligheten till skattereduktion för utgifter för hushållsarbete – som visat sig ha stora fördelar såväl för samhället som för hushållen och seriösa företagare – ska finnas kvar.

Det bör vidare understrykas att skattereduktionen inte bör ses som en konjunkturrell åtgärd utan utifrån sitt syfte att vara ett bestående inslag i skattepolitiken. Detta är även mycket viktigt för att ge företagen förutsättning till långsiktighet vid anställande av ny arbetskraft för fler jobb.

Att avskaffa reduktionen skulle å andra sidan snabbt leda till färre jobb.

Beräkningar visar att för varje krona som betalas i skattereduktion kommer minst lika mycket in i löner och arbetsgivaravgifter. Det kan därför starkt ifrågasättas om ett avskaffande över huvud taget skulle ge något positivt statsfinansiellt netto.

När det gäller motionärernas förslag om att omvandla skattereduktion för ROT-arbete till en tillfällig stimulans för byggsektorn med klimatinslag och möjlighet till renovering av skolor innebär detta att en långsiktig och strukturell åtgärd för att komma till rätta med svartarbete, otrygga jobb, etc. ersätts med ett rent företagsstöd. I den mån stimulanser till upprustning av lokaler ska ges får dessa utformas på ett sätt som inte blandas ihop med syftet bakom skattereduktionen för husarbete.

Med det anförda avstyrker utskottet förslagen i motionen.

Slopad revisionsplikt för mindre företag och enklare redovisning av moms

Regeringen aviserar att revisionsplikten för mindre företag kommer att slopas i syfte att minska företagens administrativa börda. Detta utgör en stor regelförenkling för mindre företag som så långt som möjligt själva ska få avgöra vilka tjänster de behöver för sin organisation och förvaltning. Genom den minskade administrativa bördan frigörs resurser i företagen som kan användas för att utveckla kärnverksamheten. Reformen beräknas medföra offentligfinansiella kostnader om 1,3 miljarder kronor. Härtill kommer en ökning av Skatteverkets anslag med 40 miljoner kronor per år för ett ökat arbete med att begränsa det kalkylerade skattebortfallet. Skattebortfallet är svårbedömt och uppskattningen är påtagligt osäker. Regeringen kommer därför att följa genomförandet av reformen noga och utvärdera dess effekter. Som en del i en sådan utvärdering kommer regeringen att analysera om fördelarna med att slopa revisionsplikten för ännu fler företag är större än nackdelarna och därvid också att överväga att ta ytterligare steg.

I betänkandet Enklare redovisning (SOU 2008:67) föreslås bl.a. en utökad möjlighet till kontantredovisning inom bokföringslagstiftningen, vilket medför följdändringar inom mervärdesskattelagstiftningen. Regeringen avser att genomföra förslaget eftersom det innebär en förbättring av företagens likviditet och likabehandling av olika företagsformer. Regeringen avser att återkomma med förslag till ändrad lagstiftning till riksdagen. Lagförslaget bör träda i kraft den 1 januari 2011.

Utskottet delar regeringens bedömning i dessa delar. Utskottet återkommer i det följande till behovet av finansiering av det beräknade skattebortfallet.

Vindkooperativens näringsverksamhet

I inkomstskattelagen finns bestämmelser om beskattning vid uttag av en tillgång eller en tjänst ur näringsverksamheten. Med uttag avses att den skattskyldige tillgodogör sig en tillgång från näringsverksamheten för privat bruk eller för överföring till en annan näringsverksamhet. Med uttag avses bl.a. också att den skattskyldige överlåter en tillgång utan ersättning eller mot ersättning som understiger marknadsvärdet utan att detta är affärs-mässigt motiverat. Uttag av en tillgång eller en tjänst ska behandlas som om den avyttras mot en ersättning som motsvarar marknadsvärdet. Beskattning av uttag är inte begränsad till någon särskild företagsform eller typ av verksamhet.

I motion Fi15 av Mona Sahlin m.fl. (s, v, mp) anfördes att bestämmelserna om uttagsbeskattning utgör ett problem för vindkooperativen och föreslås att regeringen tillsätter en utredning med uppgift att lösa vindkooperativens problem. Utredningen kan exempelvis "titta på" begreppet marknadspris som tillämpas vid uttagsbeskattningen och på avdraget för vindkraftskooperativens utdelning.

Genom 1990 års skattereform breddades skattebaserna, vilket skapade utrymme för att sänka skattesatserna. Syftet var att skapa ett system som var så generellt och likformigt som möjligt. I princip skulle alla inkomster behandlas lika oavsett källa och all konsumtion lika oavsett slag av vara eller tjänst. Trots att denna princip inte har kunnat tillämpas fullt ut har det ändå medfört förenklingsvinster och att skattesystemet mer nu än innan 1990 års skattereform är neutralt i förhållande till val av verksamhetsform och hur kapital allokteras. Uttagsbeskattning är ett nödvändigt inslag i skattesystemet för att upprätthålla systemets grundläggande funktion att finansiera det allmännas åtaganden och välfärden. Uttagsbeskattning skulle ägare till företag kunna ta ut hela eller delar av värdet av det egna företagets produktion för sin privata konsumtion och därigenom undvika beskattning av företagets inkomster.

Juridiska personer dubbelbeskattas i ekonomisk mening genom att inkomsterna först beskattas i den juridiska personen med 26,3 % bolags-skatt och hos ägaren som beskattas för utdelning med 30 % eller den lägre skattesats som gäller för utdelning av onoterade andelar, 25 %, och utdelning upp till viss nivå i fåmansbolag, 20 %. Den sammanlagda skatten vid 30 % ägarskatt blir därför 48,4 %. Kooperativa föreningar är till skillnad från andra juridiska personer enkelbeskattade. I en konsumentkooperativ verksamhet blir skattebelastningen ungefär hälften av skattebelastningen för andra företagsformer.

En slopad uttagsbeskattning av föreningen för medlemmarnas privata elförbrukning skulle öppna en möjlighet till inkomstskattefrihet för elproduktion som drivs i formen av kooperativ förening. Detta skulle innebära ett långtgående avsteg från det neutralitets- och likformighetstänkande som varit utgångspunkten för skattereformen. Det skulle dessutom ur ett EU-perspektiv bli problematiskt från statsstödssynpunkt.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet att undantag från uttagsbeskattning inte är en framkomlig väg i den mån vindkraftsproducerad el ska ges ytterligare samhällligt stöd utöver det som redan ges för framställning av förnybar energi via systemet med elcertifikat. Det är inte heller motiverat med ytterligare generella skattelättnader för den kooperativa företagsformen.

En fråga som kommit upp i anslutning till debatten om uttagsbeskattningen av vindkraftsproducerad el är vilket marknadspris som är rimligt att lägga till grund för skattens beräkning. Marknadspriset på el varierar starkt under året, och det pris som förbrukarna betalar är beroende av individuella avtal med leverantörerna. Avsaknaden av ett entydigt pris som utgångspunkt för uttagsbeskattningen skapar en osäkerhet om hur stort skatteuttaget kommer att bli. Utskottet utgick vid sin senaste behandling av denna fråga (jfr bet. 2009/10:SkU27) från att Skatteverket kommer att informera om vilka principer som verket avser att tillämpa för att räkna fram det marknadspris som ska ligga till grund för uttagsbeskattningen och i vilken omfattning jämkning kan ske med hänsyn till den komplexa prisbildningen på el och att Energimyndigheten för detta ändamål ska kunna bistå med underlag som belyser prisutvecklingen.

Utskottet har inte ändrat inställning i denna del och avstyrker därför motionärernas förslag om en utredning.

Beskattningen av fastigheter

Den statliga fastighetsskatten på småhus och bostadsdelen i hyreshus ersattes den 1 januari 2008 av en kommunal fastighetsavgift (prop. 2007/08:27, bet. 2007/08:SkU10, rskr. 2007/08:90). För småhus bestämdes fastighetsavgiften till 6 000 kr per värderingsenhet, dock högst 0,75 % av taxeringsvärdet. Fastighetsavgiften för bostadsdelen i hyreshus bestämdes till 1 200 kr per bostadslägenhet, dock högst 0,4 % av taxeringsvärdet. Fastighetsavgiften ska årligen räknas upp med utvecklingen av inkomstbasbeloppet. För 2010 kan avgiftsnivåerna beräknas bli uppräknade till 6 387 kr respektive 1 277 kr.

Den sänkning av fastighetsskatteuttaget som skedde i och med övergången till systemet med en kommunal avgift 2008 finansieras inom bostadssektorn genom förändringar i beskattningen av kapitalvinster på bostäder. Kapitalvinstskatten för privatbostäder har höjts från 20 % till 22 %, ett tak på 1,6 miljoner kronor för uppskovsbelopp har införts och uppskovsbeloppen har räntebelagts med ett belopp motsvarande 0,5 % av uppskovsbeloppet. Uttaget av kommunal fastighetsavgift har begränsats för pensionärer och personer som får sjuk- eller aktivitetsersättning (prop. 2007/08:156, bet. 2008/09:SkU3). Genom riksdagens beslut hösten 2009 (prop. 2009/10:33, bet. 2009/10:SkU15) utvidgades systemet med kommunal fastighetsavgift fr.o.m. den 1 januari 2010 (2011 års taxering) så att det även omfattar fastigheter med småhus som saknar byggnadsvärde, dvs. hus för vilka värdet understiger 50 000 kr, och tomtmark för småhus som

är bebyggd med småhus på ofri grund, exempelvis hus på tomt som arrenderas. Utvidgningen har finansierats genom att taket för uppskovsbelopp har sänkts från 1,6 till 1,45 miljoner kronor fr.o.m. 2010.

I motion Fi15 av Mona Sahlin m.fl. (s, v, mp) anför motionärerna att de vill utforma den samlade beskattningen på fastigheter på ett sätt som avses bidra till att skapa ett bättre fördelningspolitiskt skattesystem. Villor med ett marknadsvärde över ca 6 miljoner kronor, dvs. ett taxeringsvärde om 4,5 miljoner kronor eller mer, ska få höjd skatt när kopplingen mellan fastighetsskatt och taxeringsvärde återinförs. Samtidigt utvidgas den nuvarande begränsningsregeln så att fler med små inkomster får sänkt fastighetsskatt. Fastighetsskatten för hyresfastigheter och bostadsrättsföreningar sänks. Neutraliteten mellan olika boendeformer utreds under 2011 och åtgärder vidtas. Skatteräntan på uppskoven och begränsningen av möjligheten till uppskov avses successivt tas bort, givet att det statsfinansiella läget så tillåter och att det finansieras på ett fördelningspolitiskt acceptabelt sätt. I ett första steg tas skatteräntan bort på uppskov upp till 200 000 kr. En utredning tillsätts som ser över systemet med uppskov och hur det kan säkerställas att uppskoven betalas in. För studentkorridorer erläggs fastighetsavgift per korridor och inte per rum.

Utskottet vill framhålla att den förutvarande statliga fastighetsskattens konstruktion med dess starka koppling till taxeringsvärdet gjorde att skatten i samband med kraftigt stigande marknadspriser ledde till en oacceptabelt hög och snabbt ökande skattebörda som för många kunde bli förödande för boendekonomin. För att komma till rätta med de värsta olägenheterna infördes successivt olika former av utjämnings- och begränsningsregler. I likhet med den numera slopade förmögenhetsskatten och de begränsningsregler som var kopplade till den komplicerades begränsningsreglerna för fastighetsskatten genom att de byggde på sambeskattnings på hushållsnivå.

Genom systemet med en kommunal fastighetsavgift har skatteuttaget på boendet sänkts samtidigt som avgiftens konstruktion gör att de avgiftsskyldiga bättre kan förutse kostnaderna för det egna boendet även på längre sikt. I sammanhanget bör erinras om att riksdagen på utskottets förslag riktat ett tillkännagivande till regeringen om en utredning för att belysa möjligheterna att mot bakgrund av införandet av den kommunala fastighetsavgiften belysa möjligheterna till att avskaffa fastighetstaxeringen på bostäder. Utskottet har därvid efterfrågat ett system som skulle innebära att alla bostäders fastighetsavgift skulle kunna indexeras och inte kopplas till en fastighetstaxering. Förutsebarheten skulle därvid även innefatta de bostäder som i dag ligger utanför indexeringen.

Motionärernas förslag har inte klargjorts i sina detaljer, men redan som förslaget har presenterats i motionen framgår att det åtminstone delvis innebär en återgång till det tidigare systemet. För dem som skulle drabbas av de föreslagna skärningarna i det årliga skatteuttaget uppstår – förutom det högre skatteuttaget – samma problematik med oförutsebarhet som var kän-

netecknande för den tidigare statliga fastighetsskatten på boendet. Förslaget är till sin utformning sådant att det kan ses som ett första steg till ett återinförande av den tidigare fastighetsskatten, något som skulle drabba betydligt fler personer än enligt förslagets nuvarande utformning. Hushåll, företrädesvis barnfamiljer och pensionärer i de stora städerna, skulle successivt få en allt högre fastighetsskatt.

Utskottet noterar också att motionärerna redan har tagit ställning för att minska det procentuella skatteuttaget för vissa boendeformer utan att först avvakta den utredning av neutraliteten i beskattningen av olika boendeformer som de vill genomföra. Trots svårigheterna att administrera dagens uppskovssystem med de geografiska utvidgningar som varit nödvändiga för att tillgodose EU-rätten vill motionärerna också påbörja ett arbete med att göra uppskovssystemet än mer attraktivt. Detta är inte förenligt med ambitionerna att förenkla skattesystemet och att på sikt undvika olika uppskavsregler i skattesystemet. De riktlinjer för skattepolitiken som antagits av riksdagen innebär – förutom en strävan mot enklare regler – bl.a. att beskattning ska ske i nära anslutning till inkomsttillfället och att olika inslag av s.k. uppskjuten beskattning på sikt bör undvikas på inkomstskatteområdet (prop. 2007/08:100 avsnitt 5.3, bet. 2007/08:FiU20, rskr. 2007/08:259).

Fastighetsavgiften för studentkorridorer och andra boendeformer med kollektiva inslag följer de allmänna reglerna för uttag av fastighetsavgift. Någon särskild studentkorridorsdefinition finns inte, utan det handlar om att bestämma antalet bostadslägenheter. Definitionen av bostadslägenheter överensstämmer med den som finns i olika andra lagar och knyter an till definitionen av bostadslägenhet i jordabalken. Utskottet anser att det är en fördel om man vid beskattningen kan ha en enhetlig definition utan specialundantag. Utskottet är mot denna bakgrund inte berett att nu tillstyrka en specialregel med den utformning som motionärerna föreslår. Det framgår av propositionen om kommunal fastighetsavgift att regeringen avser att på andra sätt följa frågan om behovet av att stimulera utbudet av studentbostäder.

Utskottet avstyrker med det anförda motionärernas förslag i denna del.

Förmögenhetsskatt

SlopanDET av förmögenhetsskatten beslutades av riksdagen hösten 2007 och gavs verkan fr.o.m. den 1 januari 2007 (prop. 2007/08:26, bet. 2007/08:SkU15, rskr. 2007/08:92). Förmögenhetsskatt togs dessförinnan ut med 1,5 % av den skattepliktiga förmögenheten över ett fribelopp om 1,5 miljoner kronor för enskilda fysiska personer och 3 miljoner kronor för sambeskattade par. Sambeskattade föräldrar respektive ensamföräldrar sambeskattades med sina hemmavarande barn under 18 år. Juridiska personer var med några få undantag inte skattskyldiga till förmögenhetsskatt.

I och med slopandet av förmögenhetsskatten och den därtill knutna gamla begränsningsregeln utmönstrades de sista resterna av sambeskattning i skattesystemet.

I motion Fi15 av Mona Sahlin m.fl. (s, v, mp) anför motionärerna att de kommer att utreda hur skatten på förmögna kan öka. De anför att det inte är realistiskt att återinföra förmögenhetsskatten i sin tidigare form men att det finns ett behov av att de med stora förmögenheter ska bidra mer. Utgångspunkten för utredningen är att de skattehöjningar som genomförs ska ha begränsade samhällsekonomiskt negativa effekter, ha en likadan eller en bättre fördelningspolitisk profil samt ge omkring 4 miljarder kronor i intäkter, vilket är hälften av vad förmögenhetsskatten skulle ha inbringat.

Utskottet tar starkt avstånd från motionärernas planer på att åter införa en förmögenhetsskatt. Alltför ofta har svenska uppfinningar och innovationer – en viktig faktor bakom investeringsnivån – kommersialiserats i andra länder och lett till nya jobb utomlands i stället för i Sverige. Bristen på riskvilligt kapital, bl.a. orsakad av det tidigare höga svenska skatteuttaget på kapital i form av förmögenhetsskatt, har bidragit till denna negativa utveckling. Att avskaffa förmögenhetsskatten var därför av grundläggande betydelse i den satsning på företagande och för att stimulera viljan att investera i Sverige som präglar arbetet under mandatperioden.

Förutom nämnda olägenheter med förmögenhetsskatten var den också en skatt med avsevärda tekniska brister. Tillgångar behandlades inte likformigt, vilket gav upphov till kryphål som uppmuntrade till skatteplanering, framför allt bland dem med stora kapitaltillgångar och resurser. Skattebasutredningen konstaterade i betänkandet Våra skatter (SOU 2002:47) att den smala basen för förmögenhetsskatten till följd av många undantag och nedsättningar skapade starka incitament till rent skattebetingade beslut hos hushåll och i företag, såväl legala som illegala.

De regler som syftade till att lyfta bort arbetande kapital i företag från förmögenhetsskatten gav upphov till besvärliga gränsdragningsproblem. Kapital som i själva verket var avsett för näringsverksamheten riskerade att bli behandlat som ägarens egen kapitalplacering vid förmögenhetsbeskattningen. Detta kunde bli påtagligt hämmande vid tillfällen då likviditeten i ett litet företag var högre än vanligt, t.ex. till följd av omstruktureringar. Någon tillfredsställande lösning för att komma till rätta med den typen av gränsdragningsproblem hade inte varit möjligt att åstadkomma, eftersom det alltid måste till bedömningar i varje enskilt fall där Skatteverket och den skattskyldige kunde ha olika uppfattningar. Förmögenhetsskatten gav även upphov till problem för boende i egna hem med snabbt stigande taxeringsvärden, inte minst för personer som betalat av sina småhus och därför måste börja betala förmögenhetsskatt.

I motionen anges att förslaget är att utreda införande av en ny skatt på förmögna. Med utgångspunkt från de svårigheter som föreligger att åstadkomma en sådan som inte har de negativa effekter på samhällsekonomin

som den tidigare förmögenhetsskatten hade förefaller det i vart fall orealistiskt med ett införande från den 1 januari 2012. En förmögenhetsskatt som inte ska drabba företagande och tillväxt utformas förmodligen enklast som en skatt på nedamorterade fastigheter, något som företrädesvis drabbar pensionärer.

Sammanfattningsvis vill utskottet mycket bestämt avstyrka förslaget om att återinföra en förmögenhetsskatt.

Bättre skattemässiga förutsättningar för biogas och landansluten el till fartyg i hamn

I propositionen aviserar regeringen ett förslag om att de skattemässiga förutsättningarna för biogas ska förbättras genom att det säkerställs att biogasens skattefrihet följer gasen till slutkonsument vid samdistribution med naturgas. Vidare aviseras ett förslag som syftar till att uppnå miljövinster genom att få fartyg som ligger i hamn att använda el från det fasta elnätet i stället för el från en hjälpmotor som drivs med olja.

Utskottet har tillstyrkt de aktuella förslagen och de har nyligen antagits av riksdagen (prop. 2009/10:144 och bet. 2009/10:SkU34).

Koldioxidskatt

I motion Fi15 av Mona Sahlin m.fl. (s, v, mp) föreslår motionärerna att koldioxidskatten höjs med 10 öre per kilogram koldioxid 2011 och med ytterligare 7 öre per kilogram koldioxid 2012. Detta motsvarar 29 öre respektive 20 öre i bensinpris i konsumentledet. Motionärerna bedömer att koldioxidskatten, utöver den befintliga indexeringen, endast ska höjas i två steg under mandatperioden, 2011 och 2012. Därefter kommer effekten av skatten att utvärderas och en samlad bedömning görs av om det krävs ytterligare investeringar eller förändringar av de ekonomiska styrmedlen för att klimatmålen ska kunna nås. Indexeringen av koldioxidskatten ska ses över för att kunna justeras efter 2014.

Enligt utskottets mening är klimatfrågan en mycket stor miljöutmaning. Regeringen intar här en fortsatt pådrivande roll för att uppnå en global och heltäckande klimatregim, som innebär höjda ambitioner jämfört med i dag och konkreta åtaganden för alla stora utsläppsländer samt åtgärder för att skydda de fattigaste från klimatförändringarnas negativa effekter. För att klara den utmaning som en höjd ambition i klimatpolitiken ställer krävs en politik inriktad på ökad användning av ekonomiska styrmedel och en omställning till mer klimatvänlig produktion och konsumtion, där utgångspunkten är att den som förorenar också ska betala. I en kostnadseffektiv miljöstyrning bör skatterna utformas på ett sätt som ger en hög välfärd samtidigt som miljön förbättras.

Med denna inriktning bör koldioxidskatten vara utformad så att utsläppen av koldioxid blir så dyra att den externa effekten beaktas i adekvat utsträckning. Koldioxidskatt ska betalas för utsläpp av fossil koldioxid. Den bör vara neutral mellan olika fossila bränslen och i allt väsentligt hel-

täckande, så att varje kilogram koldioxid kostar lika mycket att släppa ut oberoende av bränsle och hur bränslet används. Avsteg från denna princip kan dock vara motiverade om koldioxidläckage uppstår. Koldioxidläckage uppstår när utsläppen flyttar till länder som inte är bundna av utsläppsreduktioner genom internationella åtaganden. Risken för koldioxidläckage är avhängig hur ett framtida globalt klimatavtal efter 2012 ser ut. Grovt sett kan bränsleförbrukning från hushålls- och servicesektorn inte flytta, medan bränsleförbrukning inom industrin riskerar att flytta på ett sådant sätt att koldioxidläckage uppstår.

Koldioxidskatten bör utgå från en generell nivå som bestäms genom en värdering av minskade koldioxidutsläpp från de svenska hushålls- och servicesektorerna. Därutöver bör en lägre nivå bestämmas som avspeglar värderingen av minskade koldioxidutsläpp från industrin m.m. utanför EU:s system för handel med utsläppsrätter.

Genom att öka kostnaderna för koldioxidutsläpp kommer de aktörer som kan minska sina koldioxidutsläpp till förhållandevis låga kostnader att göra detta, så länge åtgärderna kostar mindre jämfört med att betala koldioxidskatt. På så vis genomför de olika aktörerna åtgärder med kostnader som är lägre än skattekostnaden på marginalen. I hela ekonomin genomförs sammantaget åtgärder till lägsta möjliga kostnad.

Riksdagen har mot denna bakgrund nyligen fattat beslut om en höjning av generella koldioxidskatten fr.o.m. den 1 januari 2010 med 1 öre per kilogram. Efter höjningen och den årliga justeringen enligt konsumentprisindex uppgår den generella koldioxidskatten till 105 öre per kilogram koldioxid 2010. Vidare har koldioxidskatten på bränslen för uppvärmning och drift av stationära motorer inom industrin utanför handelssystemet och inom jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksverksamheterna samt för värmeproduktion i kraftvärmeverk höjts från dagens 21 % till 60 % av den generella koldioxidskattenivån 2015. Ett första steg, till 30 %, tas redan 2011. Motsvarande höjningar görs även för dieselolja som förbrukas i viss gruvindustriell verksamhet.

För att utsläppsminskningar ska kunna nås på ett kostnadseffektivt sätt är det vidare i ett första skede angeläget att begränsa olika former av nedsättningar. Inriktningen bör således vara att nedsättningar slopas på lång sikt, dock med beaktande av koldioxidläckage som kan motivera avsteg från en enhetlig koldioxidskatt. De beslut riksdagen fattat innebär bl.a. att begränsningsnivån i den s.k. 0,8-procentsregeln fasas ut och att återbetalningen av koldioxidskatt för dieselolja i jordbruks- och skogsbruksmaskiner sänks. Vidare höjs koldioxidskatten på naturgas och gasol vid drivmedelsanvändning stegvis till den generella koldioxidskattenivån.

Enligt utskottets mening är miljöskatter och andra ekonomiska styrmedel av central betydelse för att Sveriges mål på klimat- och energiområdet ska kunna nås. Riksdagen har därför nyligen fattat beslut om en förändring av skattesystemet på klimat- och energiområdet så att detta ska bli mer träffsäkert och ändamålsenligt.

Motionärernas förslag innebär att priset på bensin stiger med 49 öre per liter, diesel med 61 öre per liter och eldningsolja med 610 kr per kubikmeter. Utskottet anser att den nuvarande nivån på koldioxidskatten är väl avvägd och säkerställer en fortsatt hög ambition i den svenska klimatpolitiken. Utskottet avstyrker den höjning som motionärerna föreslår och som uppenbart i första hand har som syfte att höja skattenivån utan att någon global effekt uppnås.

Kilometerskatt

I motion Fi15 av Mona Sahlin m.fl. (s, v, mp) föreslår motionärerna att en kilometerskatt införs på tunga lastbilstransporter 2013. Hänsyn ska tas till skogsindustrin som saknar alternativ till transport på väg. En möjlig lösning för detta är att geografiskt differentiera skatten. Skatten ska ligga på den nivå Sika och Klimatberedningen föreslagit, dvs. 1 kr per kilometer i 2001 års prisläge. Detta ger en inkomst på ca 4 miljarder kronor.

Effekterna av en kilometerskatt har utretts, och utskottets bedömning är att det inte bör vara aktuellt att införa en sådan skatt. Den skulle komma att försämra den svenska konkurrenskraften både vad gäller svensk industri och svenska livsmedel. Den hotar då sysselsättningen i de stora delar av Sverige som är exceptionellt beroende av basnäringen. Den skulle vidare vara kostnadsdrivande för både mat och olika konsumentpriser för alla i Sverige. Sveriges åkeriföretag har t.ex. beräknat de sammanlagda kostnadsökningarna till följd av den föreslagna kilometerskatten och den ökade koldioxidskatten på diesel till ca 7 miljarder kronor, kostnader som då förs vidare och bidrar till höjd inflation.

Utskottet avstyrker motionärernas förslag.

Beskattningen av fordon

I motion Fi15 av Mona Sahlin m.fl. (s, v, mp) anför motionärerna att beskattningen av fordon behöver utformas på ett sätt som har större miljöstyrande effekt. Ägare till fordon med låga utsläpp ska gynnas, och de som har bilar med höga utsläpp ska betala mer. En modell som bör prövas är en nybilsskatt eller nybilsbonus, som gynnar miljöfordon och beskattar fordon med större påverkan på miljön hårdare. Under mandatperioden kommer koldioxidrelateringen av fordonsbeskattningen att skärpas.

Vidare anför motionärerna att det bör utredas hur förmånsbeskattningen kan reformeras så att inköp av fordon med låga utsläpp gynnas bättre än i dag. För att dämpa effekten av den höjda koldioxidskatten på kollektivtrafiken ska fordonsbeskattningen på bussar sänkas med 100 miljoner kronor.

Utskottet har nyligen tillstyrkt en rad förändringar som syftar till att stärka miljöstyrningen i fordonsbeskattningen. Koldioxidbeloppet i den koldioxidbaserade fordonsskatten har höjts, och utsläppsnivån för när koldioxidbeloppet börjar tas ut har samtidigt justerats. Personbilar med bättre miljöegenskaper har befriats från fordonsskatt under fem år från det att bilen togs i bruk för första gången. Miljöfaktorn för dieseldrivna personbi-

lar har gjorts om till ett fast miljö tillägg, och storleken på bränslefaktorn har ändrats. Beslut har fattats om att höja fordonsskatten för bensindrivna personbilar och sänka den för dieseldrivna personbilar. Fordonsskatten för tunga bussar och tunga lastbilar har sänkts till EU:s minimiskattennivåer för tunga lastbilar. Lätta lastbilar, lätta bussar och husbilar som tas i bruk för första gången efter 2010 har inordnats i den koldioxidbaserade fordonsskatten. Fordonsskatten för tunga elhybridbussar har sänkts till samma skattnivå som gäller för bensindrivna tunga bussar.

Det grundläggande syftet med reglerna om beskattning av bilförmån och andra förmåner är bl.a. att upprätthålla neutraliteten gentemot andra ersättningsformer så att uppkomsten av skattemotiverade förmåner undviks. När det gäller förmånsbeskattningens miljöstyrande effekter är de regler som gäller vid värdering av bilförmån anpassade för att underlätta introduktionen av miljöbilar, och det finns en tidsbegränsad möjlighet till ytterligare nedsättning av förmånsvärdet som löper t.o.m. inkomståret 2011. Någon anledning att genomföra en översyn av förmånsbeskattningsreglerna finns det enligt utskottets mening inte.

Utskottet avstyrker motionsförslaget i nu aktuella delar.

Skatt på alkohol och tobak

I motion Fi15 av Mona Sahlin m.fl. (s, v, mp) föreslår motionärerna att skatterna på alkohol och tobak ska höjas med totalt 2 miljarder kronor. Effekten är att en flaska vin som i dag kostar 70 kr ökar i pris med 2:50 kr och en flaska sprit med ca 24 kr. Ett paket cigaretter ökar i pris med 2 kr och en dosa snus med 2:40 kr.

Den 1 januari 2008 höjdes skatten på öl från 1:47 kr till 1:66 kr per volymprocent alkohol och liter. Skatten på vin och andra jästa drycker än vin eller öl sänktes från 22:08 kr till 21:58 kr per liter för drycker med en alkoholhalt över 8,5 men inte över 15 volymprocent. Skatten på rökto bak (rulltobak och piptobak) höjdes från 975 kr per kilo till 1 560 kr per kilo. Skatten på snus höjdes fr.o.m. samma tidpunkt från 243 kr per kilo till 336 kr per kilo (prop. 2007/08:11, bet. 2008/07:SkU17).

Utskottet vill framhålla att utrymmet för att höja skatten på tobak och alkohol är begränsat eftersom det handlar om högt beskattade varor som är lätta att frakta. Det är viktigt att möjligheten att göra goda förtjänster genom smuggling och langning blir så begränsad som möjligt. Blir skillnaden mot beskattningen i andra länder alltför stor finns det en risk att vi får ökade allvarliga problem på detta område. En höjd punktskatt kan mot den bakgrunden även leda till att skatteintäkterna inte ökar, åtminstone inte på det sätt som motionärerna antar.

Utskottet anser således att det är viktigt att förändringar av skatten på detta område övervägs noggrant så att de inte leder till ökad smuggling och införsel. Utskottet är av ovan angivna skäl inte berett att tillstyrka de nu aktuella förslagen.

Skatt på handelsgödsel

Gödselmedelsskatten utgick med 1:80 kr för varje helt kilogram kväve, förutsatt att andelen kväve i medlet var minst 2 %, och 30 kr för varje helt gram kadmium i gödselmedel, till den del kadmiuminnehållet översteg 5 gram per ton fosfor. Skatten återfördes till jordbruksnäringen via ett särskilt anslag. Gödselmedelsskatten avskaffades den 1 januari 2010 (prop. 2009/10:41, bet. 2009/10:SkU21).

I motion Fi15 av Mona Sahlin m.fl. (s, v, mp) föreslår motionärerna att det införs en skatt på handelsgödsel och att denna återförs till jordbruksnäringen.

Den största delen av det handelsgödselkväve som säljs i Sverige används inom jordbruket, medan endast mindre mängder förbrukas inom trädgårdsnäringen och skogsbruket. Användandet av gödselmedel påverkas av flera faktorer, såsom grödval, förväntad skörd, priset på gödselmedel och produktpris. Enligt betänkandet Skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel? (SOU 2003:9) har beskattningen av handelsgödselkväve haft liten påverkan på användningen inom jordbruket eftersom prisförändringar på gödselmedel påverkar användandet relativt lite.

Utskottet avstyrker ett återinförande av skatten på handelsgödsel eftersom den skulle försämra de svenska lantbrukarnas konkurrensvillkor med ca 300 miljoner kronor utan att ha någon nämnvärd miljöeffekt.

Fluorerade kolväten

I motion Fi15 av Mona Sahlin m.fl. (s, v, mp) föreslår motionärerna att det införs en skatt på fluorerade kolväten i stora kyl-, frys- och luftkonditioneringsanläggningar.

Utredningen om skatt på fluorerade växthusgaser (Fi 2008:11) har nyligen avlämnat betänkandet SOU 2009:62 Skatt på fluorerade växthusgaser och utredningens förslag bereds för närvarande i Regeringskansliet. Utskottet anser att regeringens arbete inte ska föregripas och avstyrker motionärernas förslag.

Avfallsförbränning

Energi- och koldioxidskatt på fossilt kol i visst hushållsavfall som förbränns (avfallsförbränningsskatten) infördes den 1 juli 2006 (prop. 2005/06:125, bet. 2005/06:SkU33, rskr. 2005/06:352). Askautredningen, som har haft i uppdrag att förutsättningslöst analysera avfallsförbränningsskatten, föreslog i betänkandet Skatt i retur (SOU 2009:12) att avfallsförbränningsskatten skulle slopas. Skatten avskaffades den 1 oktober 2010 (prop. 2009/10:41, bet. 2009/10:SkU21).

I motion Fi15 av Mona Sahlin m.fl. (s, v, mp) föreslår motionärerna att miljöskatten på avfallsförbränning återinförs från 2012 och att en grundlig analys av mål- och medelseffektivitet för avfallspolitiken genomförs.

Riksdagen har vid behandlingen av regeringens klimatproposition välkomnat regeringens bedömning när det gäller avfallsförbränningsskatten och uttalat att avfallsförbränningsskatten kan slopas eftersom den inte haft några mätbara miljöeffekter utan endast blivit en pålaga för hushållen (prop. 2008/09:162, bet. 2008/09:MJU28, yttr. 2008/09:SkU9y). Skatten hade snarast en negativ miljöeffekt eftersom den ledde till ökade transporter av avfall. Riksdagen bekräftade sedermera ställningstagandet när regeringen föreslog att skatten skulle avskaffas (prop. 2009/10:41, bet. 2009/10:SkU21).

Utskottet avstyrker ett återinförande av avfallsförbränningsskatten.

Trängselskatten

Trängselskatt i Stockholm infördes under 2007. Överskottet ska användas till väginvesteringar i Stockholmsregionen. Under 2010 beräknas det överskott som kan användas för investeringar uppgå till 410 miljoner kronor.

I motion Fi15 av Mona Sahlin m.fl. (s, v, mp) föreslår motionärerna att trängselskatten i Stockholm utvidgas till Essingeleden från slutet av 2011 för att bidra till finansieringen av en rödgrön Stockholmsattsning och för att effektivisera utnyttjandet av denna vägsträcka. En sådan utvidgning bedöms ge ett årligt överskott om runt 250 miljoner kronor.

Riksdagen avslög senast under förra riksmötet motioner om att Essingeleden ska beläggas med trängselskatt (bet. 2008/09:FiU1, yttr. 2008/09:SkU1y). Utskottet anser att riksdagen bör vidhålla sitt ställningstagande och avstyrker motionen i motsvarande del.

Skatterna på vattenkraftverk och kärnkraftverk

För vattenkraftverk utgör fastighetsskatten för varje kalenderår 1,7 % av taxeringsvärdet. För taxeringsåren 2007–2011 är skattesatsen tillfälligt förhöjd till 2,2 %.

Regeringen bedömer att fastighetsskatten för vattenkraftverk bör höjas till 2,8 % och att höjningen bör träda i kraft den 1 januari 2011. Höjningen utgör ett bidrag till finansieringen av den slopade revisionsplikten för mindre företag. Regeringen anför att senare års ökande elpris inte har motsvarats av ökade produktionskostnader inom vattenkraften. Höga vinster görs på vattenkraftsproducerad el eftersom andra, och dyrare, produktionstekniker ofta svarar för marginalproduktionen av el. Priset på el bestäms av kostnaden för denna marginalproduktion. Genom en höjd fastighetsskatt på vattenkraftverk beskattas dessa extravinster. Det är viktigt att de möjligheter som finns att effektivisera befintliga vattenkraftverk och att bygga ut sådan vattenkraft som ingår i elcertifikatssystemet tas till vara.

Förändringar i fastighetsskatten för vattenkraftverk ska beakta och balanseras utifrån att den önskade effektiviseringen och utbyggnaden av vattenkraften inte motverkas. Den föreslagna sammanlagda höjningen från 1,7 % till 2,8 % innebär högre fasta kostnader för producenterna av el från vattenkraft. I förhållande till nuvarande produktionsvolym beräknas kostna-

derna motsvara i genomsnitt 1,6 öre per kWh (där beräkningen har beaktat att fastighetsskatten är avdragsgill mot bolagsskatten). På en avreglerad elmarknad får dock, på kort sikt, en höjd fast kostnad inte något genomslag på elpriset. Denna höjning av fastighetsskatten genererar en nettointäkt till statsbudgeten på 600 miljoner kronor per år.

Regeringen avser att återkomma till riksdagen med en proposition med förslag till nu angiven ändring. Ändringen bör träda i kraft den 1 januari 2011.

I motion Fi15 av Mona Sahlin m.fl. (s, v, mp) föreslår motionärerna att *fastighetsskatten på vattenkraft* höjs med 700 miljoner kronor mer än i regeringens förslag för 2011. De anför att även *skatten på termisk effekt i kärnkraftverk* kan öka utan direkt effekt på elpriset och föreslår att skatten höjs från ca 13 000 kronor per MW och månad till ca 18 000 kronor per MW och månad. Totalt ger dessa förslag ca 2 miljarder kronor. Motionärerna anför att de kommer att säkerställa att den elintensiva industrin inte påverkas negativt av dessa förändringar och anför att de intäkter som dessa förändringar ger är viktiga delar i finansieringen av de investeringar som görs för att skynda på utvecklingen till ett hållbart samhälle. Bland annat finansieras större delen av den satsning som föreslås på att rusta upp och klimatreovera miljonprogramsområdena.

Utskottet delar regeringens bedömning att det finns ett fortsatt och ökat utrymme för att beskatta de övervinster som uppkommer i vattenkraftverken som en följd av att senare års ökande elpris inte har motsvarats av ökade produktionskostnader inom kraftverken och anser att den av regeringen föreslagna nya nivån är lämplig. Motionärernas förslag om en större höjning avstyrks. Utskottet är inte berett att tillstyrka en höjning av skatten på termisk effekt i kärnkraftverk.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag.

Höjd stämpelskatt på fastigheter som förvärvas av juridiska personer

Stämpelskatt ska betalas till staten vid vissa typer av förvärv, bl.a. köp eller byte, av fast egendom och tomträtter. Enligt 8 § lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter är skatten enligt huvudregeln 30 kr för varje fullt tusental kronor av egendomens värde när egendomen förvärvas av en juridisk person.

Regeringen bedömer att stämpelskatten på förvärv av fastigheter och tomträtter för juridiska personer bör höjas till 42:50 kr för varje fullt tusental av egendomens värde. Höjningen utgör ett bidrag till finansieringen av förslaget om slopad revisionsplikt för mindre företag. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med en proposition med förslag till nu angiven ändring. Ändringen bör träda i kraft den 1 januari 2011.

I motion Fi15 av Mona Sahlin m.fl. (s, v, mp) föreslår motionärerna att stämpelskatten för juridiska personer vid förvärv av fastigheter höjs med 1 miljard i stället för 500 miljoner kronor.

Utskottet delar regeringens bedömning att stämpelskatt på fastigheter som förvärvas av juridiska personer bör höjas som en del i finansieringen av förslaget om slopad revisionsplikt för de mindre företagen. Utskottet avstyrker motionärernas förslag om en större höjning i syfte att finansiera de förslag som motionärerna lagt och som avstyrks av utskottet.

Skattefrihet för alkohol i förmånsbilar

Riksdagen har som sin mening givit regeringen till känna att alkohol som är monterade i förmånsbilar inte ska påverka värdet av bilförmånen (bet. 2006/07:SkU10, rskr. 2006/07:114). Bakgrunden är bl.a. att ett stort antal personer varje år dör eller skadas i alkoholrelaterade olyckor och att allt därför måste göras för att få bort alkoholpåverkade förare från våra vägar.

Regeringen anför att det pågår ett arbete för att få till stånd en ökad användning av alkohol dels genom förbättrade system för alkohol till dömda rattfyllerister och stegvis införande av alkohol i yrkesmässiga person- och godstransporter (2007 års alkoholstrategi), dels genom att Sverige inom EU arbetar för alkohol som standard i alla nya privata fordon. Sverige arbetar också för en utveckling av teknik som förhindrar att motorfordon kan köras av förare som är påverkade av alkohol eller droger, eller som riskerar att somna. Målsättningen är att sådan teknik på sikt blir standard i alla bilar.

Regeringen anför att allt måste göras för att få bort alkoholpåverkade förare från våra vägar. Finansdepartementet kommer att remittera ett förslag om att skattebefria alkohol i förmånsbilar, och regeringen avser att återkomma till riksdagen i samband med budgetpropositionen för 2011.

Utskottet anser att det finns skäl att undanta alkohol vid värdering av värdet av en bilförmån och välkomnar därför regeringens ställningstagande i denna fråga.

Skatteflykt

I motion Fi15 av Mona Sahlin m.fl. (s, v, mp) lägger motionärerna fram ett program för att bekämpa skattefusk. Det handlar om ökat internationellt samarbete i syfte att bekämpa skatteparadis, skatteflykt och penningtvätt, en förändrad sekretesslag, en ökad kontroll över växlings- och factoringbolag och en översyn av reglerna för F-skattsedel. Det ska vidare utredas om penningtvätt ska betraktas som ett separat brott. Skatteverket ska få bättre möjligheter att kontrollera skattebrott. Fler branscher ska omfattas av kraven på personalliggare och Skatteverket ska ha möjlighet att genomföra oannonserade kontroller. I taxibranschen ska det införas krav på redovisningscentraler och arbetsgivare ska gå över till individuell skattebetalning så att det blir lättare för Skatteverket att upptäcka när det betalas in för lite i skatt. Därutöver genomförs en översyn av möjligheterna att införa ett entreprenadavdrag och att göra det lättare att utbyta information om brottsmisstänkta.

Slutligen föreslår motionärerna att Skatteverket ska tillföras 50 miljoner kronor för att stärka arbetet med att bekämpa skattefusk.

Enligt utskottets mening är det viktigt att skattereglerna utformas så att de stärker medborgarnas förtroende för skattesystemet och underlättar för dem att göra rätt för sig. Skattefel ska begränsas och skattebrott, skattefusk och skatteundandragande motverkas. Målet om en minskad administrativ börda för företagen måste härvid beaktas. Skattesystemet måste också uppfattas som legitimt därför att det finansierar bra offentlig verksamhet som människor vill betala för. Skatter och avgifter måste ligga på en rimlig nivå.

Skatteverkets undersökningar visar att det omfattande fusket med skatter och avgifter, och särskilt det utbredda svartjobbandet, har betydande negativa effekter. Det finns ett starkt samband mellan skattefusk och annan ekonomisk brottslighet. En stor andel av ekobrotten handlar om att företag använder svart arbetskraft eller fuskar med skatter och avgifter på annat sätt. De negativa effekterna av skatteundandraganden är många. Förutom att skattebördan vältras över på andra skattskyldiga medför fusket att konkurrens snedvrids och att seriösa näringsidkare riskerar att slås ut av skattefusande konkurrenter. Ytterligare effekter vid utnyttjande av svart arbetskraft är bl.a. att sjukpenning och andra ersättningar inte kan beräknas utifrån lönen. Om vissa skattskyldiga kan skjuta över sin del av skatte- och avgiftsbördan på andra rubbas dessutom respekten för den demokratiska beslutsordningen. För att tilliten till rättssamhället ska kunna upprätthållas krävs att skattefusk och ekonomisk brottslighet bekämpas effektivt.

Regeringen har under senare år vidtagit en rad åtgärder mot orsakerna till skattefusk. Genom att införa en avdragsrätt för hushållstjänster (RUT-avdrag) och ROT-tjänster och förenkla användningen av denna möjlighet har förutsättningar skapats för att bedriva verksamhet vitt inom en sektor som under decennier varit känd för svartarbete och skattefusk. Det bör framhållas att en avgörande fördel med det förenklade HUS-avdraget, som innebär att rabatten lämnas direkt vid köpet, är att Skatteverket får en direktkontakt med de näringsidkare som utför arbetet och på det sättet kan informera om reglerna och även kontrollera att de följs. En rad åtgärder mot avancerade förfaranden har vidtagits. Möjligheten att använda s.k. räntesnurror och att förpacka fastigheter i handelsbolag, det som kallas Pandoras ask, har t.ex. stängts. Bestämmelserna om beskattning av vissa penninglån har utvidgats till att även omfatta lån från utländska juridiska personer. Det internationella samarbetet mot skatteflykt har fått förnyad kraft med anledning av finanskrisen, och ambitionerna på detta område har kunnat höjas. Ett uttryck för detta är den allt bredare uppslutningen kring kravet på en fullständig öppenhet i samarbete kring skattefrågor. Vid G20:s toppmöte i London den 2 april 2009 kom stats- och regeringscheferna överens om att ingripa mot icke samarbetsvilliga jurisdiktioner, t.ex. skatteparadis, och förklarade att de var beredda att tillgripa sanktioner för

att skydda sina offentliga finanser och finanssystem. Inom ramen för det nordiska samarbetet bedrivs sedan flera år ett arbete med inriktning på att förmå skatteparadisen att skriva bilaterala avtal med de nordiska länderna, och ett stort antal sådana avtal har ingåtts. Informationsutbytesavtal är viktiga för en effektiv skattekontroll genom att de möjliggör samarbete mellan skattemyndigheterna i de avtalsslutande länderna.

För att öka effektiviteten i Skatteverkets kontrollarbete har särskilda åtgärder vidtagits. Ett krav på användning av certifierade kassaregister inom kontantbranscherna gäller sedan den 1 januari 2010. Personalliggare har införts inom restaurang- och frisörbranscherna. Frågan om en utvidgning till bygg- och tvätteribranscherna har utretts och övervägs. Regeringen har vidare tillsatt en särskild utredare (dir. 2009:91) med uppgift att ta fram ett förslag om att arbetsgivare m.fl. ska lämna uppgift om lön och skatteavdrag på arbetstagarnivå varje månad (månadsuppgift) till den myndighet som utredaren finner lämplig. När det gäller frågan om ett entreprenadavdrag har ett sådant föreslagits i departementspromemorian Ds 2004:43 Byggentreprenadavdrag samt omvänd skattskyldighet (moms). Förslaget remitterades men remissinstanserna ifrågasatte förslaget effektivitet när det gällde att stävja skatteundandraganden. Det blev därför aldrig aktuellt med ett genomförande av förslaget. Skatteverket har genom sin kontrollverksamhet, inte minst inom riksprojektet Taxi, avslöjat skattefuskare. En metod för att angripa fusket i taxibranschen undersöks inom Vägtrafikregisterutredningen som ska redovisa sitt arbete i början av 2010. När det gäller hanteringen av personuppgifter i myndigheternas brottsutredande verksamhet har regeringen lagt fram förslag om en ny polisdatalag. Den nya lagen skapar förutsättningar för ett bättre samarbete mellan de brottsbekämpande myndigheterna genom utökade möjligheter till informationsutbyte. Inom Regeringskansliet bereds ytterligare förslag som gäller Kustbevakningen och åklagarväsendet.

Enligt utskottets mening är det viktigt att reglerna om F-skatt har en utformning som gör det enkelt att starta och bedriva näringsverksamhet. Det finns därför anledning att iaktta en viss restriktivitet när det gäller önskemål om olika former av begränsningar och regleringar av möjligheten att få F-skattsedel. Samtidigt bör det enligt utskottets mening finnas ett utrymme för förändringar i syfte att komma till rätta med olika former av missbruk. En förutsättning bör dock enligt utskottets mening vara att F-skattsedelns grundläggande funktion inte påverkas negativt.

Utskottet kan konstatera att det pågår ett aktivt arbete på flera olika fronter som är inriktat på att komma till rätta med olika former av skattefusk och svartarbete. Mot denna bakgrund ser utskottet inte någon anledning för riksdagen att rikta tillkännagivanden till regeringen om behovet av olika åtgärder på detta område.

När det gäller förslaget om att Skatteverket ska tillföras ytterligare anslag för kontrollarbetet har regeringen i budgetpropositionen för 2010 anfört att de öppna gränserna och en alltmer globaliserad ekonomi gör att

hoten mot skattebasen ökar och att det internationella området kräver att Skatteverket intensifierar sin samverkan med andra myndigheter, såväl svenska som utländska. Det internationella arbetet kräver en särskild struktur och kompetens. Det är därför viktigt att Skatteverket höjer sin kompetens avseende både personal och teknik för att klara av det internationella arbetet. Regeringen har i regleringsbrevet för budgetåret 2010 givit Skatteverket i uppdrag att beskriva de områden inom vilka det sker ett internationellt samarbete och vilka åtgärder som vidtagits för att förstärka samarbetet. Skatteverket ska beskriva hur den information som man får från andra länder tas till vara i myndighetens arbete.

Utskottet har i betänkandet 2909/10:SkU35 Internationell skattekontroll behandlat Riksrevisionens styrelses redogörelse för Riksrevisionens granskning av effektiviteten i Skatteverkets informationsutbyte med andra länder inom den direkta skattens område (RiR 2009:24). Riksrevisionens styrelse konstaterar att det finns en bred samsyn om betydelsen av ett väl fungerande informationsutbyte med andra länder och att det är viktigt att Skatteverket, mot bakgrund av de brister som framkommit, prioriterar den verksamheten mer och förbättrar sin förmåga att upprätthålla informationsutbytets preventiva effekt. Utskottet förutsätter för sin del att Skatteverket noga överväger vilka ytterligare åtgärder som kan och bör vidtas. Utskottet understryker härvid betydelsen av att sådana åtgärder som ger god effekt på skatteinkomsterna prioriteras av Skatteverket och har i ärendet även framhållit att regeringen bör kunna överväga resurstillskott till Skatteverket mot bakgrund av det som Riksrevisionen framfört.

Utskottet anser att frågan om Skatteverkets budgettram bör behandlas inom ramen för den ordinarie budgetprocessen.

Stockholm den 20 maj 2010

På skatteutskottets vägnar

Lennart Hedquist

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lennart Hedquist (m), Lars Johansson (s), Annicka Engblom (m), Laila Bjurling (s), Ulf Berg (m), Raimo Pärssinen (s), Agneta Berliner (fp), Lena Asplund (m), Lennart Sacrédeus (kd), Jessica Polfjärd (m), Marie Engström (v), Britta Rådström (s), Karin Nilsson (c), Helena Leander (mp), Hans Olsson (s), Birgitta Eriksson (s) och Staffan Danielsson (c).

Avvikande mening

2010 års ekonomiska vårproposition (s, v, mp)

Lars Johansson (s), Laila Bjurling (s), Raimo Pärssinen (s), Marie Engström (v), Britta Rådström (s), Helena Leander (mp), Hans Olsson (s) och Birgitta Eriksson (s) anför:

Vi rödgröna partier vill investera i en utveckling som gör både samhället och individen friare. För det behöver vi starka offentliga finanser. Välfärden måste sättas före nya stora skattesänkningar.

Skatter har vi främst för att finansiera vår gemensamma välfärd. Skattesystemet ska vara likformigt, transparent och enkelt. Möjligheterna till skatteplanering ska minimeras. Genom att kraftfullt bekämpa skattefusk stärker vi välfärden och skapar rättvisa konkurrensvillkor för företagen. Skattesystemet ska vara rättvist.

Utformningen av skattepolitiken måste ta hänsyn till kvinnors och mäns olika inkomster och ekonomiska villkor i övrigt i syfte att utjämna de ekonomiska skillnaderna.

Vår gemensamma syn innebär att skatt ska betalas efter bärkraft och välfärd fördelas efter behov. Skatternas utformning ska främja en hög sysselsättning och en ökad hållbar tillväxt. En hög sysselsättning är en förutsättning för att få resurser till den offentligt finansierade generella välfärden.

De förändringar av skattepolitiken som vi i det rödgröna samarbetet föreslår kommer att göra skattesystemet rättvisare och enklare och därmed mer effektivt.

Den borgerliga regeringen ärvde ett överskott i de offentliga finanserna på 70 miljarder kronor. Detta överskott har förbytt i ett stort underskott. Trots det försämrade läget i de offentliga finanserna har regeringen fortsatt att låna till skattesänkningar. Totalt sett har regeringen sänkt skatterna med närmare 100 miljarder kronor under mandatperioden. Nu planerar regeringspartierna skattesänkningar på ytterligare 100 miljarder kronor nästa mandatperiod.

Regeringen har motiverat sin skattepolitik med att ökade skillnader mellan dem som arbetar och dem som inte arbetar skapar fler jobb. Men så har inte blivit fallet. Tvärtom har sysselsättningsgraden minskat och arbetslösheten ökat sedan regeringen tillträdde.

Under en längre tid har inkomstklyftorna i Sverige ökat. Den borgerliga regeringens skattepolitik har kraftigt fördjupat klyftorna. Den rikaste tiondelen har fått nästan lika mycket som 60 % av folket har fått tillsammans. Den procent som tjänar mest har fått nästan lika mycket som 25 % av folket. Det är fel politik för Sverige. Det skapar inga nya jobb utan bara ökade klyftor. Vi vet att Sverige blir starkare om klyftorna i samhället minskar. Skattepolitiken ska bidra till ökad jämlikhet.

Pensionärer ska inte beskattas hårdare än löntagare. Pension är inget bidrag – utan uppskjuten lön. Vi menar att diskrimineringen av pensionärer inte leder till fler jobb. En väl fungerande arbetslinje kräver att det både ska löna sig att arbeta och att ha arbetat. Vi vill sänka skatten för breda pensionärsgrupper. Alla pensionärer med en inkomst upp till ca 40 000 kronor i månaden får en större skattesänkning med vårt rödgröna förslag än med regeringens förslag. Skatten för pensionärer sänks genom att *grundavdraget för pensionärer höjs*. Totalt kostar förslaget 7,5 miljarder kronor, inklusive regeringens förslag.

Vi rödgröna partier menar att olika typer av inkomst av tjänst ska beskattas lika. Det är inte rimligt att den som är föräldraledig eller den som har gått i pension och redan har gått ned i inkomst ska behöva betala en högre skatt än den som jobbar och har samma inkomst. Därför avsätter vi i den här budgeten 1 miljard kronor som finansieras genom att förvärvsavdraget växlas ned med 1 miljard kronor. En modell kan vara att höja *grundavdraget för personer upp till 65 år* och anpassa skiktgränsen så att förslaget är neutralt för den statliga inkomstskatten. Denna modell innebär dock att personer som t.ex. är sjuka delar av året och jobbar resten av året inte får ta del av skattesänkningen. Vi vill att även de som har inkomst från våra trygghetsförsäkringar under delar av året ska få ta del av skattesänkningen. Därför kommer vi i regeringsställning att se över hur en sådan modell kan utformas. Med en sådan modell får en långtidsarbetslös person ca 100 kr per månad i sänkt skatt.

Fortsatta steg för att nå *en mer likformig beskattning* ska tas under nästa mandatperiod. Det innebär att steg ska tas för att skillnaden i beskattning mellan löntagare och andra grupper, exempelvis föräldralediga, arbetslösa och sjuka, ska minska.

Sedan den borgerliga regeringen förändrade a-kassan har många fått sina *avgifter till a-kassan* höjda med hundratals kronor i månaden. Samtidigt har ersättningen försämrats. Vårt förslag är att kostnaden för alla sänks till ca 80 kr per månad genom en skattereduktion. Differentieringen tas därmed bort. Den sänkta kostnaden för a-kassan finansieras genom en nedskalning av förvärvsavdraget. För löntagarkollektivet tar skatteförslagen ut varandra. Förändringen slår dock olika för olika individer, beroende på inkomst och på hur hög a-kasseavgiften är. A-kassemedlemmar med låga inkomster och höga avgifter tjänar mest. Detta ska genomföras i januari 2011.

Löntagarna betalar sina *medlemsavgifter i fackliga organisationer* med beskattade pengar. En del av arbetsgivarnas medlemsavgifter till arbetsgivarorganisationerna betalas däremot med oskattade medel. Detta utgör en principiell orättvisa på arbetsmarknaden. Den svenska modellen är beroende av starka parter på ömse sidor. Vi vill därför se över möjligheten att skapa en skattemässig neutralitet mellan avgifter till arbetsgivar- och löntagarorganisationer.

Vi är överens om att avskaffa avdraget för hushållsnära tjänster (*RUT-avdraget*). För att skapa förutsättningar för branschen att anpassa sin verksamhet föreslår vi att avskaffandet sker från halvårsskiftet 2011.

Vi föreslår ett utvidgat *ROT-avdrag*. Vi vill utvidga dagens avdrag med en extra klimatbonus för radhus, villor, ägarlägenheter och bostadsrättsföreningar som genomför energieffektiviseringar. Vi vill också att *ROT-avdraget* ska omfatta flerfamiljshus och föreslår därför ett nytt *ROT-stöd* med klimatprofil för alla flerfamiljshus som totalrenoveras – förutsatt att renoveringen leder till minst 30 % minskad energianvändning. Med detta stöd kommer 40 000 till 50 000 lägenheter i flerfamiljshus, primärt miljonprogram – hyreshus och bostadsrättsföreningar – att kunna totalrenoveras per år. Vi vill begränsa *ROT-avdraget* till fastigheter i Sverige. Vi vill också att avdraget ska vara tidsbegränsat eftersom man då uppnår störst konjunkturstabiliserande effekt. Vi kommer dock att behålla *ROT-avdraget* så länge det behövs för att bekämpa jobbkrisen. Totalt föreslår vi att det tillförs 1,5 miljarder kronor från den 1 juli 2011 och därefter 2,5 miljarder kronor 2012 för ett brett *ROT-program* som både rymmer en vidgning av det *ROT-avdrag* regeringen infört och dessutom en stor satsning på att totalrenovera flerfamiljshus i miljonprogrammen. Sammanlagt bedöms detta skapa omkring 15 000 fler jobb.

Sveriges skolor har stora behov av renoveringar. På grund av krisen är arbetslösheten i byggbranschen hög. Det finns ett gyllene tillfälle att sätta igång och tidigarelägga renoveringsprojekt som såväl skapar nya jobb som leder till bättre arbetsmiljö för lärare och elever och minskar energianvändningen i våra skolor. Vi rödgröna föreslår därför att det inrättas en *skol-ROT*. Avdraget ger skolorna maximalt 50 % av arbetskostnaderna tillbaka. För att få ta del av avdraget krävs att renoveringarna minskar energianvändningen med 30 %. Det motsvarar samma regelverk som omfattar totalrenoveringar av flerfamiljshus. Alla skolor ska ha samma förutsättningar att kunna få del av stödet. Vi avsätter 200 miljoner kronor för *skol-ROT* 2011 och 400 miljoner kronor 2012.

Vi menar att den som har miljoninkomster inte behöver något förvärvsavdrag. Regeringens orättvisa politik har kraftigt gynnat dem som tjänar mest. Det har inte skapat jobb utan i stället ökat ojämlikheten och underskotten i de offentliga finanserna. Alla som får del av välfärden i Sverige behöver bidra till den efter förmåga. Vi vill därför *trappa av förvärvsavdraget* så att det är borta vid miljoninkomster. Avtrappningen sker med 2,5 procentenheter från 40 000 kr i månaden. För den som tjänar 50 000 kr i månaden betyder avtrappningen en skattehöjning på ca 250 kr i månaden. För den som tjänar 80 000 betyder det en höjd skatt om ca 1 000 kr i månaden. Förvärvsavdraget är helt borta vid arbetsinkomster över 103 000 kr i månaden.

Skatterna måste medverka till ett bättre klimat för entreprenörskap. Arbetet för att bekämpa regelkrångel måste prioriteras. Småföretagens villkor ska förbättras. Vi vill förbättra kapitalbildningen för små företag bl.a.

genom att ett *riskkapitalavdrag* införs. Vi har också lagt fram förslag om sänkta arbetsgivaravgifter för småföretagen med 2 miljarder kronor 2011 och 6 miljarder kronor 2012 och om att den ineffektiva nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för unga ersätts med ett förstajobbetavdrag.

Vi föreslår att *skatterna på alkohol och tobak* höjs med totalt 2 miljarder kronor netto. Effekten av förslaget är att en flaska vin som i dag kostar 70 kr ökar i pris med 2:50 kr och en flaska sprit med ca 24 kr. Vi föreslår att skatten på tobak höjs med drygt 600 miljoner kronor. Effekten av förslaget är att ett paket cigaretter ökar i pris med 2 kr och en dosa snus med 2:40 kr. Detta motsvarar en ökning av skattinkomsterna netto med 12,5 %.

De borgerliga partierna lovade i valrörelsen att avskaffa *fastighetsskatten*. Det har inte skett. Personer med lyxvillor har fått en kraftigt sänkt skatt, medan vanliga småhusägare i stället bara har fått se sin fastighets-skatt byta namn till fastighetsavgift. Det rödgröna förslaget om fastighets-skatt innebär en oförändrad fastighetsavgift för de allra flesta småhusägare, en sänkt fastighetsskatt för bostadsrättsföreningar och hyresfastigheter, en höjd skatt för villor värda över 6 miljoner kronor samt ett gradvis avskaffande av skatteräntan på uppskov. Kopplingen till kommunerna kvarstår. Därmed tillfaller inkomsterna kommunerna.

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet är överens om att utforma den samlade beskattningen på fastigheter på ett sätt som bidrar till att skapa ett bättre fördelningspolitiskt skattesystem. Vårt gemensamma besked är att det nuvarande systemet för fastighetsskatt kvarstår med tre tydliga förbättringar:

- Rättvisa: De som har de dyraste villorna med ett marknadsvärde över ca 6 miljoner kronor (dvs. ett taxeringsvärde på 4,5 miljoner kronor eller mer) kommer att få höjd skatt. Samtidigt utvidgas den nuvarande begränsningsregeln så att fler med små inkomster får sänkt fastighets-skatt.
- Neutralitet: Fastighetsskatten för hyresfastigheter och bostadsrättsföreningar sänks. Neutraliteten mellan olika boendeformer utreds under 2011 och åtgärder vidtas.
- Rörlighet: Skatteräntan på uppskov och begränsningen för uppskov tas successivt bort, under förutsättning att det statsfinansiella läget så tillåter och att det finansieras på ett fördelningspolitiskt acceptabelt sätt. På så sätt ökar rörligheten på bostadsmarknaden. I ett första steg tas skatteräntan på uppskov upp till 200 000 kronor bort. Därmed har nästan hälften av den statsfinansiella kostnaden för att avskaffa skatteräntan på uppskov uppnåtts. Vi kommer även att tillsätta en utredning som ser över systemet med uppskov och hur det kan säkerställas att uppskoven betalas in.

Vi utvidgar den befintliga begränsningsregeln till alla åldersgrupper. Detta innebär att fastighetsavgiften och vår fastighetsskatt aldrig ska överstiga 4 % av summan av beskattningsbar förvärvsinkomst och överskott av kapital. Vi är beredda att se över den exakta konstruktionen om det skulle behövas.

Boverket har i en rapport föreslagit att fastighetsavgiften för studentkorridorer ska tas ut per korridor i stället för per rum. Vi ställer oss bakom detta förslag och föreslår att det genomförs.

Inkomst- och förmögenhetsklyftorna ökar i Sverige. Vi menar att det är djupt problematiskt. Tillsammans vill vi driva en politik som minskar de ekonomiska skillnaderna mellan människor; då blir Sverige ett rikare och bättre land. Den avskaffade förmögenhetsskatten hade en bra fördelningspolitisk profil, men också stora brister. Skattens utformning gjorde att vissa grupper kunde minska sin beskattning väsentligt. Att återinföra förmögenhetsskatten i sin tidigare form är inte helt realistiskt. Däremot finns det ett behov av att personer med stora förmögenheter bidrar mer. Vi avser därför att utreda hur *skatten på förmögna* kan öka. Utredningen ska göras i bred dialog med näringslivet. Utgångspunkten för utredningen är att de skattehöjningar som genomförs ska ha begränsade samhällsekonomiskt negativa effekter och en likadan eller bättre fördelningspolitisk profil samt ge omkring 4 miljarder kronor i intäkter. Detta motsvarar ungefär hälften av vad den tidigare förmögenhetsskatten skulle ha inbringat.

Regeringen föreslår regeringen en höjning av *stämpelskatten för juridiska personer vid förvärv av fastigheter* på 500 miljoner kronor. Vi föreslår en ytterligare höjning med lika mycket.

Användningen av skatter och andra *ekonomiska styrmedel* måste öka för att klimat-, miljö- och energimålen ska kunna nås på ett effektivt sätt. Fördelningspolitiska och regionala effekter av åtgärderna ska beaktas.

Vi behöver en politik som ställer om Sverige inför framtiden och där vi gemensamt i samhället tar ansvar för att minska utsläppen av växthusgaserna. För att underlätta för människor att göra klimatsmarta val föreslår vi att *koldioxidskatten höjs*. Därigenom synliggörs samhällskostnader som annars inte syns i priset, och konsumtionen styrs i en mer hållbar riktning. Vi föreslår att koldioxidskatten höjs med 10 öre 2011 och ytterligare 7 öre 2012. Detta motsvarar 29 öre respektive 20 öre i bensinpris i konsumentledet. Vår bedömning är att koldioxidskatten, utöver den befintliga indexeringen, endast ska höjas i två steg under mandatperioden, 2011 och 2012. Därefter kommer effekten av skatten att utvärderas, och vi kommer att göra en samlad bedömning av om det krävs ytterligare investeringar eller förändringar av de ekonomiska styrmedlen för att klimatmålen ska kunna nås. Indexeringen av koldioxidskatten ska ses över under nästa mandatperiod, för att kunna justeras efter 2014.

För att kompensera dem som behöver bilen för att ta sig till och från arbetet och dem som använder bilen i arbetet, höjer vi *reseavdraget* med 75 öre 2011 och 150 öre 2012. För att underlätta omställningen till mer

hållbara drivmedel vill vi kombinera det höjda reseavdraget med t.ex. stöd till efterkonvertering. Dagens system med reseavdrag ska ses över och bör reformeras. Under mandatperioden ska en utredning tillsättas med syfte att se över reseavdragen och föreslå förändringar som gynnar kollektiva transporter. Förutsättningarna för boende i glesbygd ska inte försämrats. En modell som bör utredas är ett färdmedelsneutralt avståndsbaserat reseavdrag.

Vi menar att *beskattningen av fordon* behöver utformas på ett sätt som har en större miljöstyrande effekt. Vår gemensamma uppfattning är att ägare till fordon med låga utsläpp ska gynnas och att ägare till bilar med höga utsläpp ska betala mer. Vi vill i samråd med fordonsindustrin utreda hur ett sådant system kan utformas. En modell som vi vill pröva är en nybilsskatt eller bonus, som gynnar miljöfordon och beskattar fordon med större påverkan på miljön hårdare. Under mandatperioden kommer vi också att skärpa fordonsbeskattningens koldioxidrelatering och utreda hur förmånsbeskattningen kan reformeras så att inköp av fordon med låga utsläpp gynnas bättre än i dag. För att dämpa effekten av den höjda koldioxidskatten på kollektivtrafiken ska fordonsbeskattningen på bussar sänkas med 100 miljoner kronor.

Vi föreslår att en skatt införs på *handels gödsel*. En återföring till jordbruksnäringen fanns kopplad till den skatt som tidigare fanns på handels gödsel. Vi kommer också att ha en modell för återföring kopplad till den nya skatten. Exakt hur återföringen ska ske kommer att utredas.

Kraftbolagen har under en lång tidsperiod gjort stora vinster genom att sälja el med låga kostnader från svensk vattenkraft för ett pris som kraftigt överstiger produktionskostnaderna. Vi föreslår att *fastighetsskatten på vattenkraft* höjs med 700 miljoner kronor mer än i regeringens förslag för 2011. Även *skatten på termisk effekt i kärnkraftverk* kan öka utan direkt effekt på elpriset. Skatten höjs från ca 13 000 kr per MW och månad till ca 18 000 kr per MW och månad. Detta ger den konsoliderade offentliga sektorn en inkomst på 1 300 miljoner kronor. Totalt ger dessa förslag ca 2 miljarder kronor. Enligt Finansdepartementets bedömning i vårpropositionen påverkar höjningen inte elpriset. Men vi kommer att säkerställa att den elintensiva industrin inte påverkas negativt av dessa förändringar. De intäkter som dessa förändringar ger är viktiga delar i finansieringen av de investeringar som vi gör för att skynda på utvecklingen till ett hållbart samhälle. Bland annat kan vi genom dessa skatteförändringar finansiera större delen av den satsning som vi gör på en upprustning och klimatreivering av miljonprogramsområdena.

Problemet med *uttagsskatten för vindkooperativ* måste få en snar lösning, så att den andelsägda vindkraften åter kan ta en aktiv del i den fortsatta vindkraftsutbyggnaden. Vi kräver att regeringen omedelbart tillsätter en utredning med uppgift att lösa frågan. Utredningen kan exempelvis titta på begreppet marknadspris, som tillämpas vid uttagsbeskattningen, och på avdraget för vindkraftskooperativens utdelning.

Ett av Klimatberedningens förslag var att införa en skatt som stimulerar ett utbyte av stora *kyl- och frysanläggningar och luftkonditioneringsanläggningars köldmedium* för att få bort de fluorerade gaserna. Vi föreslår att en sådan skatt införs.

Regeringen har avskaffat *miljökatten på avfallsförbränning*. I avvaktan på en grundlig analys av mål- och medelseffektiviteten för avfallspolitiken bör skatten på förbränning av avfall återinföras från 2012.

En *kilometerskatt* på tunga lastbilstransporter kan tidigast införas 2013 och ska användas för att finansiera investeringar i infrastruktur. Rätt utformad bör en kilometerskatt kunna öka effektiviteten i transportsystemet och därmed minska slitaget, bullret och utsläppen. När en kilometerskatt införs måste dock hänsyn tas till skogsindustrin som saknar alternativ till transport på väg. En möjlig lösning för detta är att geografiskt differentiera skatten. Vi vill införa en skatt i nivå med vad Sika och Klimatberedningen har föreslagit. I dessa beräkningar har skatten varit i genomsnitt ca 1 kr per kilometer i 2001 års prisläge. Detta motsvarar en inkomst på ca 4 miljarder kronor. Vägverket stöder förslaget att införa en kilometerskatt för tung trafik (RE 40A 2008:10807). Vägverket bedömer dessutom att Sika har underskattat antalet transportkilometer och bedömer att intäkterna kan bli väsentligt högre. För att skapa sunda konkurrensförhållanden ska kilometerskatten omfatta såväl svenska som utländska åkare.

För att bidra till finansieringen av den rödgröna Stockholmsatsningen och för att effektivisera utnyttjandet av Sveriges hårdast belastade vägsträcka vill vi tidigarelägga införandet av *trängselskatt på Essingeleden* och införa skatten från slutet av 2011. Vår bedömning är att en sådan utvidgning av trängselskatten kan ge ett årligt överskott på runt 250 miljoner kronor.

Skatteverket beräknar att staten förlorar ca 130 miljarder kronor i uteblivna skatteintäkter varje år. Det är ett resultat av både medvetet skattefusk och oavsiktliga misstag. Att bekämpa skattefusk handlar om att stärka välfärden men också om att skapa rättvisa villkor för företagen.

Vi i det rödgröna samarbetet har tagit fram ett brett *program för att bekämpa skattefusk*. Det handlar bl.a. om att bekämpa skatteparadis, skatteflykt och penningtvätt genom ett ökat internationellt samarbete, en förändrad sekretesslag, en ökad kontroll över växlings- och factoringbolag och en översyn av reglerna för F-skattsedel. Det behöver utredas om penningtvätt ska betraktas som ett separat brott. Det handlar också om att ge Skatteverket bättre möjligheter att kontrollera skattebrott. Till exempel vill vi att fler branscher ska omfattas av kraven på personalliggare – och att Skatteverket ska ha möjlighet att genomföra oannonserade kontroller. I taxi-branschen ska det införas krav på redovisningscentraler. Vi vill också gå över till individuell skattebetalning från arbetsgivare så att det blir lättare för Skatteverket att upptäcka när det betalas in för lite skatt. Därutöver vill vi se över möjligheterna att införa ett entreprenadavdrag och göra det lättare att utbyta information om brottsmisstänkta.

Slutligen vill vi tillföra Skatteverket 50 miljoner kronor för att bekämpa skattefusk.

Med det anförda tillstyrker vi att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motion Fi15 av Mona Sahlin m.fl. (s, v, mp) om inriktningen av skattepolitiken och om förslag på skatteområdet.